

W DKP odbyło się spotkanie poświęcone Polakom ratującym Żydów »10

Rzeź kroska: rzeź w cudzysłowie »16-17

Polska szkoła w Czeskim Cieszynie »21-23

Papież Franciszek: „Dzisiaj ludzie wolą mieć szczeniaka niż dziecko” »29

Strajk nauczycieli nieuchronny. Minister: „Pieniądzy więcej nie będzie”

Fot. Marian Paluszkiwicz

Litewskiemu Związkowi Zawodowemu Pracowników Oświaty nie udało się porozumieć z resortem. W środę w 200 szkołach ma rozpocząć się strajk. Minister oświaty zaapelował do nauczycieli, aby nie strajkowali, ponieważ to w żaden sposób nie wpłynie na ilość pieniędzy, którymi dysponuje rząd. »8-9

30 lat Szkoły-Przedszkola „Zielone Wzgórze”

»6-7

ISSN 1392-0405

Pawłowicz-Janczys: „SI to nie problem, a pomoc”

»14-15

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

**Birbinių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel./fax 260 84 44**

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwilenski.lt).

Zastępcy red. nacz.:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwilenski.lt)
Apolinary Klonowski (ds. online)
(a.klonowski@kurierwilenski.lt)

Dziennikarze: Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik, Justyna
Giedrojc, Rajmund Klonowski, Ilona
Lewandowska, Anna Pieszko, Antoni
Radczenko, Witold Janczys,
Marian Paluszkiwicz — fotoreporter

Dział Promocji: Andrzej Podworski —
prenumerata (tel. +370 685 040 84),
kolport@kurierwilenski.lt), Jolanta
Balkiewicz — reklama (tel. 260 84 44,
reklama@kurierwilenski.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski”

Druk: VšĮ „Vilnijos žodis”

Nakład: 3000 egz.

*Materialów niezamówionych redakcja nie
zwraca. Zastrzega sobie prawo
do skracania i adiacji tekstów.*

*Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.
Opinie Czytelników zawarte w ich listach
nie zawsze są zbiedzne z opinią redakcji.*

Redaktor dyżurny: Alicja Klonowska,
Apolinary Klonowski

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2023.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów
i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Aleksander Borowik

Żaden chyba człowiek
nie lubi zmieniać swoich
poglądów czy przekonań,
ale życie ustawia wszystko
na nowe miejsca.

Podobnie jest i z dzien-
nikarzami, którym cza-
sami wydaje się, że niosą
„misyjną” flagę.

Od lat moim dyżurnym — przedświątecznym
tematem — były falstarty
choinkowe, kiedy to mia-

Komentarz dnia

Poddaję się...

sta litewskie rywalizowały,
które jako pierwsze wbi-
je „sztandar” — choinkę. I
z każdym rokiem było to
coraz wcześniej. Na dłu-
go przed Bożym Naro-
dzeniem. Wysmiewałem
to, tępiłem, ale nic się nie
poradzi na głupotę ludz-
ką, podpartą akcją han-
dlowców, którzy puste
półki po zniczach zaraz
wypełniali mikołajami ob-
wieszonymi kolorowymi
girlandami. Cóż, komercja
robi swoje. Może wkrótce
przed Dniem Zmarłych
i maski halloweenowe w
modę wejdą...

Tak więc — przynaj-
mniej z tego — przed-
wczesnego krytykowania
startu przedwczesnego
świętowania świąt — mu-
szę i ja zrezygnować
— poddać się.

W tym roku zostanie
pobity kolejny choinko-
wy rekord. Kowno już
25 listopada pochwali
się przed światem sym-
bolem świątecznym o
temacie „anielskim”. I
to jest w jakimś stopniu
zrozumiałe — w końcu w
tym roku jest Europejską
Stolicą Kultury i chce za-
wczasu wabić turystów.

Wilno będzie po raz
kolejny próbowało zdo-
być tytuł najładniejszej
choinki świata, którą
zaprezentuje 1 grudnia.
Dzień później zrobi to
Kłajpeda, a za nią inne
miasta i miasteczka.

Ludzie chcą jak naj-
dłużej cieszyć się z naj-
ważniejszego święta
katolickiego, a które
przecież będzie trwać aż
do Trzech Króli... ■

Scanorama 2023: film Agaty Tracewicz najlepszym filmem krótkometrażowym

Film „Plica Polonica” Agaty Tracewicz został najlepszym litew-
skim filmem krótkometrażowym na zakończonym w niedzie-
lę, 19 listopada, 21. Forum Kina Europejskiego Scanorama.

23-letnia A. Tracewicz
jest absolwentką Liceum
im. Adama Mickiewicza
w Wilnie, ukończyła w
tym roku studia licen-
cjackie w Akademii Sztuk
Pięknych w Wilnie.

Młoda reżyserka zo-
stała doceniona „za świe-
żość i witalność dzieła, w
którym poszukuje nowe-
go wyrazu artystycznego
zarówno pod względem
stylu, jak też opowiada-
nej historii, skutecznie
łącząc osobistą historię z
elementami bajki”.

Agata Tracewicz zosta-
ła uhonorowana nagrodą
pieniężną w wysoko-

ści 3 000 euro. Nagrodę
ufundowało Litewskie
Centrum Filmowe. Młoda
twórczyni ukończyła
w tym roku studia li-
cencjackie w Akademii
Sztuk Pięknych w Wilnie.
Animowany 7-minuto-
wy film „Plica Polonica”
to jej praca licencjac-
ka, a jednocześnie —
debiut filmowy.

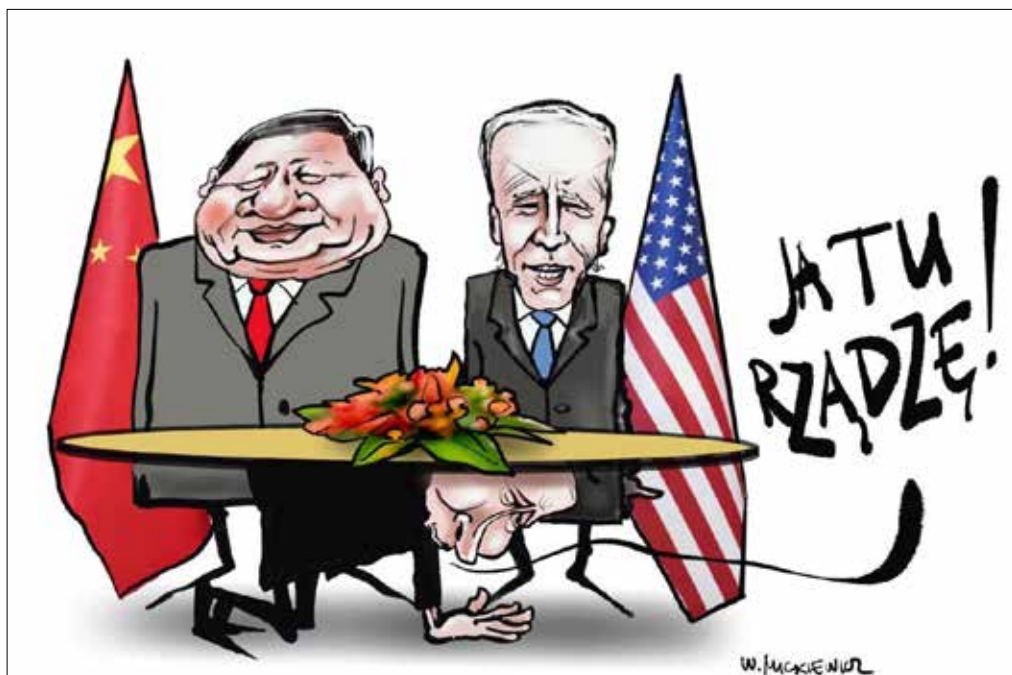
A. Tracewicz ma na
koncie animacje roto-
skopowe w filmie Tibora
Bánóczki i Sarolty Sza-
bó „White Plastic Sky”
(2021). Była też jedną
z twórczyń animacji w
litewskim filmie doku-

mentalnym „Mamonto-
vas: tyła garse” (2023).

Zwycięzcą Scanora-
my 2023 w kategorii fil-
mów pełnometrażowych
został film ukraińskiej
reżyserki Maryny Wro-
dy „Stepne”. W kategorii
zagranicznych filmów
krótkometrażowych za
najlepszy uznany film
Carlosa Melo Gamper-
ta „La Perra”.

Forum Kina Euro-
pejskiego Scanorama to
największa impreza fil-
mowa na Litwie. ■

Wilnoteka /
Na podstawie:
lrt.lt, inf.wł.

■ Rys. Władysław Mickiewicz

X Dni Kultury Polskiej w Wilnie: spektakle, filmy, koncerty

Już nie długo w Wilnie rozpoczną się X Dni Kultury Polskiej. Wydarzenie promujące różnorodność i bogactwo polskiej kultury, odbędzie się w dniach 23-28 listopada 2023 roku w Domu Kultury Polskiej w Wilnie.

Małe otwarcie festiwalu rozpocznie się 23 listopada o godzinie 10.00 serią spektakli dla dzieci pt. „Awantura w mollDurze” w wykonaniu Mazowieckiego Teatru Muzycznego im. Jana Kiepury. Następnie, 24 listopada o 18.30, nastąpi uroczyste otwarcie festiwalu z koncertem „The Best of Zbigniew Wodecki” w wykonaniu Kayah, orkiestry i innych wokalistów.

W kolejnych dniach festiwalu widzowie będą mieli okazję obejrzeć różnorodne filmy polskie, w tym „Detektyw Bruno”, „Prawdziwe Życie Aniołów”, „Filip”, „Chrzcziny” oraz „Najmro. Kocha, kradnie, szanuje”. Dodatkowo, zaplanowano spektakle muzyczne, w tym „Piękna Lucyn-

da” w wykonaniu Teatru Muzycznego w Toruniu oraz „Noc w SPATIF-ie” oraz musical „Dla Ciebie śpiewałem...” w wykonaniu Mazowieckiego Teatru Muzycznego im. Jana Kiepury.

Szczegóły dotyczące godzin, miejsc oraz opisów wydarzeń dostępne są w katalogu festiwalowym pod linkiem: https://issuu.com/bozenamiezonis/docs/x-katalog_20231030_issuu2

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za granicą 2023.

Projekt dofinansowany przez Orlen Lietuva, Samorząd Miasta Wilna oraz Departament Mniejszości Narodowych przy RL.

Partner: Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”.

Serdecznie zapraszamy do uczestnictwa w tym wyjątkowym wydarzeniu, które bez wątpienia przyczyni się do promowania polskiej kultury na Litwie. ■

Dom Kultury
Polskiej w Wilnie

Imieniny

16 listopada

Alberta, Elwiry, Gelazji, Heliadora, Janusza, Kadoka, Konrada, Marii, Reginy, Rufusa, Twardosława, Wiesława

17 listopada

Cecylii, Ernestyny, Filemona, Marka, Maura, Salwatora, Stefana, Wszemiła

Cytat dnia

„(...) mówiąc ogólnie, przygotowanie dowódców i posiadanie odpowiedniej ich liczby w aktywnej rezerwie jest rzeczą kluczową. Wojna w Ukrainie dowodzi, że szeregowych żołnierzy przygotować znacznie łatwiej” — oświadczył głównodowodzący litewskiego wojska gen. Valdemaras Rupšys, komentując możliwość zrezygnowania na Litwie z poboru do wojska.

Liczba dnia

200 000

Ukraińców w wieku poborowym przebywa oficjalnie na terytorium Niemiec. Szacuje się, że w rzeczywistości może ich być nawet 300 tys.

Dominikana. Mordercza klęska żywiołowa

W ostatnich 48 godzinach ulewne deszcze, które przeszły nad Republiką Dominikańską, wywołały katastrofalne skutki, powodując śmierć co najmniej 21 osób, w tym 3 dzieci. W odpowiedzi na powódź, tysiące mieszkańców szukało schronienia na wyższych terenach. Centrum Operacji Ratunkowych (COE) Republiki Dominikańskiej poinformowało w niedzielę, że intensywne opady doprowadziły do zalania setek domów, a także do uszkodzenia infrastruktury, w tym linii energetycznych, telekomunikacyjnych, mostów i dróg. Sytuacja ta wpłynęła na niemal wszystkie prowincje kraju, gdzie ogłoszono stan pogotowia.

Według COE, ponad 13 tys. osób zostało zmuszonych do opuszczenia swoich domów i poszukiwania schronienia w bezpieczniejszych miejscach, głównie na obszarach górskich. Dodatkowo, 2500 osób zostało ewakuowanych przez służby ratunkowe. Zgłoszono zniszczenie lub uszkodzenie co najmniej 2600 budynków.

Tragiczny wypadek miał miejsce w stolicy kraju, Santo Domingo, gdzie 9 osób zginęło, gdy mur podmyty przez wodę zawalił się na ich samochody w tunelu autostrady. Dramatyczne sceny powodzi zostały uwiecznione na nagra-

niach wideo, które obiegły media społecznościowe, pokazując ulice zamienione w rwące rzeki, samochody porywane przez wodę oraz zalane dolne piętra budynków.

Prezydent Luis Abinader, podczas konferencji prasowej w niedzielę, oświadczył, że doświadczone opady były najsilniejszymi w historii Republiki Dominikańskiej.

Strata na 580 tys. euro. W Wilnie skazano oszustów

Sąd Okręgowy w Wilnie skazał spółkę, jej udziałowców i partnera biznesowego za oszustwo przeciwko budżetowi UE na 580 000 euro. Oskarżeni przyznali się do winy, a szkoda została naprawiona.

Spółka zapłaciła 150 000 euro grzywny, udziałowcy po 30 000 euro, a partner biznesowy 19 000 euro. Dodatkowo, nałożono ograniczenie wolności i wpłaty na rzecz Funduszu Pomocy Ofiarom Przestępstw.

Przestępstwa obejmowały fałszerstwa i oszukańczą księgowość w ramach projektów UE. Dochodzenie wykazało fikcyjne transakcje na 1,2 miliona euro, co spowodowało stratę 580 000 euro dla UE. Sąd uznał działania za naruszenie zasad przejrzystości i proporcjonalności przepisów UE.

Argentyna, wybory prezydenckie: wygrał liberał Milei

W niedzielę 19 listopada, w drugiej turze głosowania Argentyńczycy wybrali jako nowego prezydenta na czteroletnią kadencję 53-letniego skrajnego prawicowego liberała Javiera Mileia. Po przeliczeniu 97,5 proc. głosów Milei miał ich 55,8 proc. a jego konkurent, Sergio Massa, dotychczasowy minister gospodarki w lewicowym peronistowskim rządzie — 44,2 proc.

„Dziś rozpoczyna się przebudowa Argentyny” — zapowiedział w niedzielę późnym wieczorem Javier Milei, prezydent-elekt wybrany przez obywateli tego kraju blisko 56 procentami głosów, czyniąc to w swym pierwszym przemówieniu po ogłoszeniu wyników drugiej tury wyborów, która odbyła się w niedzielę.

„To historyczna noc dla naszego kraju, początek końca dekadencji” — powiedział Milei obiecując, że „Argentyna powróci na drogę, z której nigdy nie powinna schodzić”.

Zwolennik skrajnego liberalizmu gospodarczego w polityce państwa, zapowiedział dokonanie w szybkim tempie „historycznych zmian” w kraju, który „przeżywa najcięższy kryzys w swej historii”. Prezydent-elekt ostrzegł rodaków, że „zmiany, których potrzebuje Argentyna będą drastyczne, ponieważ nie ma czasu na ich stopniowanie, ani łagodzenie”. Zmieniając ton swego wystąpienia, Milei zapewnił, że „bez oglądania się na to skąd pochodzą i co dotąd robili powitamy wszystkich tych, którzy chcą przystąpić do budowy nowej Argentyny”. Zwycięzca wyborów wyraził na koniec przekonanie, że „Argentyna, kierując się ideami wolnościowymi, powróci wreszcie do grona światowych potęg”.

Landsbergis uznał wnioski komisji ws. Matulionisa

Minister spraw zagranicznych Gabrielius Landsbergis w poniedziałek 20 listopada przekazał, że zaakceptował wnioski komisji MSZ dotyczące zachowania ambasadora przy NATO Deividas Matulionisa, nie nakładając na niego kary. Komisja stwierdziła wykroczenie ambasadora podczas szczytu sojuszu w Wilnie, nie zaproponowała jednak konsekwencji z powodu trudności w ocenie szkód dla państwa, ponieważ rezultat szczytu NATO okazał się dobry. Dochodzenie w sprawie Matulionisa dotyczyło jego roli w negocjacjach NATO, w tym rozmieszczenia niemieckiej brygady na Litwie. Prezydent Gitanas Nausėda wyraził zaufanie do ambasadora.

Poczta Litewska z karą za długie dostawy do UE

Urząd Regulacji Łączności (RRT) ukarał Poczta Litewską grzywną za zbyt długie dostawy do UE. Poczta twierdzi, że koszt usługi mógłby wzrosnąć dziesięciokrotnie, aby spełnić wymóg trzynieowej dostawy.

Dyrektor Deimantė Žebrauskaitė stwierdziła, że większość klientów zrezygnowałaby z usługi przy takim wzroście cen. Wskazała również na logistyczne wyzwania związane z tanimi liniami lotniczymi i brakiem narodowego przewoźnika na Litwie, co wpływa na dłuższy czas dostawy w porównaniu z Łotwą.

Wywiad Rupšysa dla BNS: Niemcy, pobór i najem mieszkania

Valdemaras Rupšys, dowódca Wojska Litewskiego, w wywiadzie dla agencji BNS w poniedziałek 20 listopada zaapelował o stworzenie odpowiednich warunków dla rodzin niemieckich żołnierzy przybywających na Litwę. Niemcy obiecują rozmieścić brygadę w ciągu kilku lat, włączając czołgi, bataliony manewrowe oraz jednostki artyleryjskie i logistyczne. Litwa ma zapewnić infrastrukturę wojskową oraz społeczną, w tym szkoły i przedszkola. Rupšys podkreśla, że społeczeństwo powinno zrozumieć potrzebę dobrych warunków dla niemieckich rodzin, ponieważ są to wojska sojusznicze, które mają odstraszać ewentualnego agresora.

W wywiadzie dla BNS, Rupšys poruszył także tematykę obronności. Stwierdził, że obecne finansowanie obrony narodowej na poziomie 2,71 proc. PKB powinno pozwolić na utworzenie litewskiej dywizji oraz przyjęcie niemieckiej brygady. Mówił również o planach rozwijania dywizji na Litwie, wyciągając wnioski z wojny ukraińskiej. Podkreślił potrzebę interoperacyjności z sojusznikami oraz rozwijania własnych zdolności obronnych.

Rupšys omówił też kwestie poboru i szkolenia rezerwistów, zwracając uwagę na deficyt podoficerów i oficerów. W kontekście obrony zbiorowej, podkreślił rolę każdego obywatela w obronie kraju, nie tylko tych, którzy posługują się bronią. W kwestii finansowania obrony wskazał, że wyższe finansowanie mogłoby przyspieszyć rozwój zdolności bojowych.

Dowódca skomentował również kontrowersje związane z opłacaniem za pieniądze państwowe mieszkania, które wynajmuje u syna. Zaznaczył, że „prawo mówi, że nie posiadając służby w mieście przysługują mi pieniądze na najem, prawo mówi, że mam prawo wynajmować. Prawo mówi, że mogę wynajmować od syna. Prawo mówi, że syn może mi mieszkanie wynajmować. To wszystkie moje odpowiedzi”.

Rosja chce aresztować Dżamałę, krymskotatarską piosenkarkę

Rosja chce aresztować zwyciężczynię Eurowizji 2016 roku, Dżamałę. Nazwisko ukraińskiej piosenkarki krymskotatarskiego pochodzenia, Susany Dżamaładinowej (występującej pod pseudonimem Dżamała), znalazło się na listach osób poszukiwanych przez MSW Rosji. O sprawie informuje niezależny rosyjski serwis Mediazona.

Dżamała (Jamala) jest poszukiwana od października, a w listopadzie rosyjski sąd podjął zaocznie decyzję o jej aresztowaniu. Władze na Kremlu zarzucają piosence „rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji o rosyjskiej armii”. Dżamała oskarżyła Rosję m.in. o dokonywanie kolejnego ludobójstwa na ludności krymskotatarskiej.

Dżamała to ukraińska piosenkarka, która pochodzi z krymskotatarskiej rodziny, a losom Tatarów Krymskich poświęca dużo uwagi w swojej twórczości. W 2016 r. wygrała Eurowizję z utworem „1944”, traktującym o wywózkach Tatarów z Krymu przez Stalina w 1944 r. Zorganizowane przez sowietów „Sürgünlik”, czyli po tatarsku „wygnanie”, dotknęło do 110 tys. Tatarów, głównie kobiet i dzieci, ponieważ mężczyźni byli na froncie.

Artystka angażuje się w działania na rzecz pomocy Ukrainie i informowania światowej opinii publicznej o sytuacji Ukraińców w obliczu rosyjskiej inwazji.

Str. opr. Apolinary Klonowski na podst.: BNS, PAP, mat. pras., inf. wł; Fot. EPA-ELTA, C.CC BY-SA 4.0, Apolinary Klonowski;
Masz newsa? Skontaktuj się z dziennikarzem: a.klonowski@kurierwilenski.lt

30 lat polskiej Szkoły-Przedszkola „Zielone Wzgórze” w Nowej Wilejce

Honorata Adamowicz

17 listopada polska Szkoła-Przedszkole „Zielone Wzgórze” w Nowej Wilejce obchodziła okrągły jubileusz — placówka działa już 30 lat. Z tej okazji na uroczystości w szkole spotkali się m.in. byli i obecni pracownicy, uczniowie, absolwenci oraz goście.

Dyrektor placówki Renata Andrijauskienė serdecznie powitała wszystkich uczestników uroczystości. W swoim przemówieniu podkreśliła rolę szkoły na przestrzeni lat, a także przekazała podziękowania nauczycielom, pracownikom oraz wszystkim przyjaciółom szkoły.

„WYCHOWAĆ DZIECI WOLNYCH, OTWARTYCH NA ŚWIAT”

„Wiele się zmieniło w szkole w ciągu tych lat. Niektóre jednak rzeczy pozostały bez zmian — to przede wszystkim otwartość i serdeczność, na którą mogą liczyć wszyscy, którzy przekraczają próg naszego przedszkola i szkoły. Nasza placówka dąży do wychowania dzieci wolnych, otwartych na świat. W naszych dzieciach rozwijamy wyobraźnię, kreatywność i samodzielność, odkrywamy ich zdolności. Za przygotowanie naszych dzieci do życia jestem wdzięczna nauczycielom, wszystkim pracownikom placówki i, pewnie, pięknej i owocnej współpracy z rodzicami. Nauczycielom jestem wdzięczna i za swoje dzieci, które były wychowankami i uczennicami tej placówki. Wierzę, że nasza praca ma sens i przyczynia się do rozwoju dzieci. Wiem też, że czeka nas jeszcze długa i ciekawa podróż do osiągnięcia zamierzonych celów. Razem tworzymy najpiękniejszą placówkę w Wilnie” — mówiła ze wzruszeniem Renata Andrijauskienė.

BLISKA PRZYJAŹŃ Z PARAFIĄ W NOWEJ WILEJCE

Powstanie Szkoły-Przedszkola „Zielone Wzgórze” w Nowej Wilejce

Dyrektor szkoły-przedszkola „Zielone Wzgórze” Renata Andrijauskienė

zbiegło się z powstaniem nowej parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Pokoju.

Bliskie sąsiedztwo z kościołem sprawiło, że od początku zacieśniły się więzy szkoły-przedszkola z parafią. Wiązało się to z bardzo dobrą współpracą z jej gospodarzami. Społeczność szkolna bardzo się cieszy, że podczas wszystkich szkolnych uroczystości obecni są zawsze kapłani. Natomiast uczniowie i nauczyciele odwie-

dzają świątynię z okazji świąt kościelnych, przypadających w dni powszednie. Szczególnie pokochane przez dzieci zostały roraty. Mimo wczesnej pory dnia dzieci w adwencie spotykają się na porannej Mszy św., zaś po nabożeństwie z zapalonymi lampionami razem wędrują do szkoły na lekcje.

Ks. prałat Wacław Wołodkiewicz, proboszcz sąsiedniej parafii w Rukojniach, poświęcił placówkę w święto Michała Archanioła. Od tej chwili ten potężny archanioł patronuje placówce. Na szkolnym podwórku też odbywały się pierwsze parafialne Msze św.

W ciągu 14 lat współpracował z placówką ks. prałat Wojciech Górliski, obecnie proboszcz parafii pw. świętych Apostołów Piotra i Pawła w Wilnie.

Na piątkową uroczystość przybył również obecny proboszcz, dziekan nowowilejskiego dekanatu, ksiądz doktor Eduardas Kirstukas, który w niedzielę 19 listopada odprawił Mszę św. w intencji szkolno-przedszkolnej społeczności.

Swą obecnością szkolny jubileusz zaszczylił m.in. ambasador RP na Litwie Konstanty Radziwiłł z małżonką.

7.>>

W czasie występu nie zabrakło wierszy i piosenek oraz tańców — zarówno na ludową, jak i współczesną nutę

6.>>

Wśród gości uroczystości byli również dyrektor DKP w Wilnie, doradca premier RL Artur Ludkowski, prezes Wileńskiego Oddziału Miejskiego ZPL Marek Kubiak, lider AWPL-ZChR, europoseł Waldemar Tomaszewski, wiceprzewodnicząca AWPL-ZChR Wanda Krawczonok, posłowie na Sejm RL Rita Tamašunienė i Czesław Olszewski, władze samorządowe reprezentowały Alina Kowalewska i Rita Gagiškienė.

CZĘŚĆ ARTYSTYCZNA

— Uczniowie i nauczyciele przygotowali się do jubileuszu od początku roku. To z pewnością dało efekty — dzięki tej imprezie udowodniono, że szkoła wychowuje i kształci różnorodne talenty, wszechstronnie przygotowując młodych ludzi do życia. Część imprezy przygotowano po litewsku, co jest kolejnym dowodem na to, że młodzież uczęszczająca do polskiej Szkoły-Przedszkola „Zielone Wzgórze” w Wilnie może być dwujęzyczna. Kontynuując naukę w gimnazjum nasze dzieci z pewnością będą w przyszłości dobrze wykształconymi ludźmi i pracownikami — podkreśliła w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Renata Andrijauskienė.

Dla gości uczniowie i nauczyciele przygotowali piękną część artystyczną, za którą były odpowiedzialne nauczycielka muzyki Danuta Rodz oraz tańca — Audika Laurutė Mitrofanowa. W czasie występu nie zabrakło wierszy i piosenek oraz tańców — zarówno na ludową, jak i współczesną nutę. Widzowie docenili talent sceniczny i ogromne zaangażowanie artystów w przygotowanie akademii, nagradzając występ gromkimi brawami.

HISTORIA SZKOŁY

O historii szkoły zebrany przypomniała nauczycielka języka litewskiego Alina Kazak-Leonowa.

— W tym roku Szkoła-Przedszkole „Zielone wzgórze” w Wilnie świętuje piękny jubileusz. Budynek, w którym obecnie znajduje się placówka został wybudowany w latach 70. ubiegłego stulecia, pełnił rolę całodobowego przedszkola. Kolejne dziesięciolecia przyniosły wręcz rewolucyjne zmia-

ny. Przed trzydziestu laty dawne całodobowe przedszkole zostało zreorganizowane na szkołę początkową. Miejsce znalazły w niej wtedy klasy rosyjskie. Po pięciu latach, 1 września 1998 r., swoje podwoje otworzyła tutaj nowa polska placówka oświatowa — opowiadała nauczycielka.

— Z kolei idea stworzenia pionu przedszkolnego powstała wśród pedagogów w połowie roku 2008. Choć kryzys gospodarczy w całym kraju nie zapowiadał żadnych możliwości zmian w placówce. Do przyjęcia przedszkolaków nie wystarczyło pomieszczeń, potrzebne były remonty, meble, pościel, zabawki. Na nowy pion przedszkolny zebrano około 90 podań. Dzięki wsparciu Senatu RP placówka otrzymała dotację na remont budynku i dostosowanie pomieszczeń na potrzeby przedszkola. Obecnie działa tu 7 grup przedszkolnych, w których edukację pobiera ponad 150 dzieci — mówiła Alina Kazak-Leonowa.

Tymczasem Teresa Worobiej, nauczycielka religii, przypomniała zebranyemu słowu św. Jana Pawła II: „W wychowaniu chodzi właśnie o to, ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem, umiał bardziej być nie tylko z drugimi, ale i dla drugich”.

— Grono nauczycieli i wychowawców, które od lat tworzy stabilną strukturę placówki, troszczy się nie tylko o zrealizowanie obowiązkowego programu edukacyjnego. Wszak, pracując z dziećmi, z którymi codziennie spędzamy sporo godzin, troszczymy się o to, żeby czuły się z

nami dobrze i bezpiecznie. Staramy się kreatywnie zagospodarować czas, a służą nam w tym celu różne projekty, przedsięwzięcia i tradycje, które ukształtowały się przez lata w szkolnym środowisku — mówiła Teresa Worobiej.

DZIECI ODWIEDZA „UŁAŃSKI” ŚWIĘTY MIKOŁAJ

Współpracę z Nową Wilejką, kościołem i szkołą nawiązał też Kielecki Ochotniczy Szwadron, który kontynuuje tradycje 13. Pułku Ułanów Wileńskich.

— Każdego roku nasze dzieci odwiedza „ułański” Święty Mikołaj, zostawiając cenne dary też dla szkoły-przedszkola. Placówka ściśle współpracuje z Gimnazjum im. J. I. Kraszewskiego. Nauczyciele naszej szkoły i „Kraszewskiego” uczestniczą we wspólnych zajęciach edukacyjnych, wyjeżdżają na szkolenia do Polski, tworzą zespół „Melodia”. „Ortografia na sportowo i wesoło”, Dzień Rodziny, Święto Babci i Dziadka, spotkania opłatkowe, Dzień Niepodległości Polski i Litwy, udział w przedsięwzięciach przygotowanych przez Dom Kultury w Nowej Wilejce, lekcje języka litewskiego w miejscowej bibliotece — to tylko niektóre z projektów, które realizujemy z uczniami — wymieniała Teresa Worobiej. ■

Fot. archiwum szkolne

TVP
WILNO

■ Dzięki tej imprezie udowodniono, że szkoła wychowuje i kształci różnorodne talenty

Nauczyciele rozpoczynają nowy strajk. Minister: „Pieniędzy więcej nie będzie”

Antoni Radczenko

Minister oświaty, nauki i sportu Gintautas Jakštas spotkał się we wtorek (20 listopada) z przedstawicielami Litewskiego Związku Zawodowego Pracowników Oświaty. Wcześniej Ministerstwo Oświaty, Nauki i Sportu RL zobowiązało się w przyszłym roku podwyższyć nauczycielom wynagrodzenia o 21 proc. Oświatowcy nie zgadzają się z propozycją resortu żądając podwyżki w wysokości 32 proc. W trakcie wtorkowego spotkania przedstawicielom władz i sektora oświaty nie udało się wypracować porozumienia.

STRAJK OD ŚRODY

Strajk ma rozpocząć się w środę, 22 listopada. Związek zawodowy argumentuje to tym, że w

tym okresie parlament obraduje nad przyszłorocznym budżetem. Szef Litewskiego Związku Zawodowego Pracowników Oświaty Andrius Navickas poinformował, że w strajku weźmie udział ok. 3 000 pedagogów. Na razie nie ma decyzji, jak długo ma potrwać protest. „Sądzę, że w strajku weźmie udział ponad 200 placówek oświatowych. Cieszymy się, że dołączą do nas nowe placówki” — poinformował po spotkaniu Navickas.

Związek zawodowy na razie nie podaje, jak długo ma trwać strajk. „Nie mamy ustalonego terminu. Myślimy, że rozpoczniemy 22 listopada i będziemy obserwować decyzje i głosowania Sejmu. Wówczas będziemy na nie odpowiednio reagować. Być może zrobimy przerwę, a później znów powrócimy do strajkowania” — podzielił się lider związku organizującego kolejny protest.

Wcześniej Andrius Navickas nie wykluczył, że strajki odbędą się również po Nowym Roku, również w trakcie sesji egzaminacyjnej. „Czy to zrobimy? Nie wiem, ale jak widzimy rząd i wypowiedzi ministra prowadzą do tego” — oświadczył w ubiegłym tygodniu związkowiec.

ROZCZAROWANY MINISTER

Tymczasem minister Jakštas po spotkaniu ze związkowcami nie krył rozczarowania. „Bardzo szkoda, że właśnie ten jeden związek zawodowy wybrał taką ультymatywną drogę. Na zasadzie, że jeśli nie ma tyle, to wówczas nie ma niczego” — na wstępie poinformował media szef resortu.

Podkreślił również, że strajk nie zmieni sytuacji finansowej. „Apelujemy o niestrajkowanie.

9.>>

■ Strajk nauczycieli ma rozpocząć się od wiecu pod Sejmem Fot. Marian Paluszkiwicz

8.>>

Od końca września do października trwał strajk. I od tego nic się nie zmieniło. Nie pojawiło się więcej pieniędzy. Nie pojawiły się jakieś lepsze warunki. Był tylko zakłócony proces nauczania. Od czego ucierpieli uczniowie i inni nauczyciele” — podkreślił minister, którego zdaniem zamiast strajku lepszym wyjściem są dalsze negocjacje.

Strajk ma rozpocząć się dużym wiecem przy Sejmie, na który ma przybyć 5 000 osób. „Na początek mamy taki plan: wiec i początek strajku, a później będziemy oceniali sytuację i jeśli będzie taka potrzeba, to podejmiemy decyzje w sprawie innych akcji” — zapewnił Andrius Navickas.

Minister natomiast oświadczył, że chociaż otrzymał zaproszenie od pedagogów, to osobiście nie zamierza być tam obecny. „Nie sądzę, że jest jakakolwiek nadzieja, że usłyszę coś nowego. Te problemy znamy i dążymy do ich rozwiązania. Rozumiem też, że decyzje nie rodzą się na placach” — skomentował Gintautas Jakštas.

OPOZYCJA ZA NAUCZYCIELAMI

Związki zawodowe są wspierane przez opozycję. W ubiegłym tygodniu frakcja Partii Pracy zarejestrowała w kancelarii Sejmu projekt uchwały, w której proponuje się do 1 lutego przeprowadzić audyt w sektorze oświaty. Inicjatorzy projektu chcą zbadać, jak są realizowane postanowienia dotyczące większych wynagrodzeń i czy inwestycje w oświatę są wykorzystywane w sposób racjonalny.

„Widzimy, że sytuacja w systemie oświaty jest poza kontrolą. Nie ma ani jednej instytucji, która widziałaby pełny obraz. Kontrola Państwowa i Państwowa Agencja Danych (VDA) na różne sposoby obliczają wynagrodzenia nauczycieli i pedagogów. Dlatego Ministerstwo Oświaty, Nauki i Sportu RL opiera się na liczbach, które nie mają oparcia w rzeczywistości” — mówił wówczas prezes ugrupowania Andrius Mazuronis.

Gintautas Jakštas

Fot. Andrius Ufartas, ELTA

NA LITWIE I W EUROPIE

Z informacji opublikowanych w sierpniu bieżącego roku przez VDA wynika, że średnie wynagrodzenie nauczyciela wynosi 2 209 euro przed odliczeniem podatków. Czyli na rękę miesięcznie pracownik oświaty otrzymuje w granicach 1 360 euro. Wydatki państwowe na oświatę wynoszą 4,3 proc. PKB. Teraz w kraju działa 1 076 placówek szkolnych, do których uczęszcza ponad 332 tys. uczniów.

Od 1980 r. w funkcjonuje Sieć Informacji o Edukacji w Europie (EURYDICE), która skupia biura krajowe z 40 krajów, powołanych przez ministerstwa oświaty. W roku 2022 EURYDICE opublikowała raport dotyczące zarobków nauczycieli w poszczególnych krajach, gdzie przeanalizowano wynagrodzenia za lata 2020–2021. Z raportu wynika, że najczęściej nauczyciele zarabiają w Lichtensteinie, gdzie średnie roczne wynagrodzenie oscyluje w granicach 92 tys. euro. Najmniej pedagogzy zarabiali w Albanii, czyli 4 000 rocznie. W przypadku krajów należących do Unii Europejskiej, to najczęściej pracownicy oświaty zarabiają w Luksemburgu — 69 tys. euro, a najmniej w Bułgarii — 8 063.

Poprzedni strajk nauczycieli trwał od 29 września do 12 października. ■

Apel o zbieranie wypalonych zniczy

Spółeczny Komitet Opieki nad Starą Rossą (SKOnSR) serdecznie zaprasza mieszkańców miasta Wilna, wolontariuszy, uczniów szkół polskich i litewskich, harcerzy do wzięcia udziału w czynnym społecznym zbieraniu wypalonych zniczy na cmentarzu Bernardyńskim w dniu 25 listopada (w sobotę) od godz. 10.30. Znicze na cmentarzu na Rossie, według administracji cmentarza, zostały zebrane.

Uwaga! 25 listopada podczas zbiórki zniczy z członkami SKOnSR, worki będą zapewnione. Spotykamy się przy głównym (centralnym) wejściu na cmentarz Bernardyński o godz. 10.30. Pamiętajmy, że zużyte znicze często pękają (zwłaszcza zimą) i zostawiają ślady na pomnikach nagrobnych. Ponadto zebranie ogromnej ilości zniczy jest poważnym wyzwaniem.

P.S. Uczestnicząc w jesiennych akcjach uczniowie od SKOnSR mogą otrzymać zaświadczenie w sprawie godzin na cele społeczne. Należy wskazać e-mail, szkołę, imię i nazwisko ucznia, klasę, w której akcji uczeń brał udział, dzień oraz przesłać zdjęcie (dowód).

Zbieranie wypalonych zniczy na cmentarzu Bernardyńskim: 25 listopada 2023 r., od godz. 10.30.

Inf. SKOnSR

Fot. Freepik.com

W wileńskim DKP odbyło się spotkanie poświęcone Polakom ratującym Żydów

Ilona Lewandowska

17 listopada w Domu Kultury Polskiej w Wilnie odbyło się spotkanie poświęcone Polakom ratującym Żydów. O rodzinie Ulmów i tysiącach innych Polaków, którzy z narażeniem życia ratowali Żydów opowiadał prof. Jan Żaryn — historyk, nauczyciel akademicki, profesor nauk humanistycznych i dyrektor Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego.

Spotkanie rozpoczęło się od projekcji filmu „Świat Józefa” Rafała Wierzyńskiego, który opowiada o losach rodziny Ulmów z Markowej, którzy w czasie wojny podjęli próbę uratowania rodziny Szalów i Goldmanów. Autor filmu dramatyczną historię bohaterów opowiedział głosem jej uczestników, a także współczesnych badaczy oraz kilku pokoleń mieszkańców Markowej.

NIEMCY PONIEŚLI KLĘSKĘ

Po filmie prof. Żaryn zwrócił uwagę m.in. na fakt, że zbrodnia, dokonana na dziewięcioosobowej rodzinie Ulmów miała mieć z perspektywy Niemców znaczenie pedagogiczne. „Najbardziej zadziwiające w tej historii jest właśnie to, że w tym wymiarze Niemcy ponieśli klęskę. Pomimo wyjątkowego okrucieństwa w Markowej nadal ukrywano Żydów. Okoliczni mieszkańcy nie przestali udzielać im pomocy, choć wiedzieli, co może ich spotkać” — zauważył historyk.

W czasie swojego wykładu gość przedstawił sytuację Żydów w okupowanej Polsce oraz relacje polsko-żydowskie. Mówiąc o początkach zorganizowanej pomocy dla ludności żydowskiej nawiązał do tekstu „Protest!” autorstwa Zofii Kossak-Szczuckiej, który wydano konspiracyjnie w nakładzie 5 000 sztuk w Warszawie w sierpniu 1942 r., w kilka tygodni po rozpoczęciu wielkiej akcji deportacyjnej w getcie warszawskim. Autorka wyraziła w nim zdecydowaną

O rodzinie Ulmów i tysiącach innych Polaków, którzy z narażeniem życia ratowali Żydów opowiadał prof. Jan Żaryn **Fot. Ilona Lewandowska**

niezgodę polskich środowisk katolickich wobec zagłady Żydów na terenie okupowanej Polski, piętnując niemieckie zbrodnie na Żydach oraz tych Polaków, którzy tym zbrodniom sprzyjają, wykluczając ich z szeregu narodu polskiego: „Kto tego nie rozumie, kto dumną, wolną przeszłość Polski śmiałyby łączyć z nikczemną radością z nieszczęścia bliźniego — nie jest przeto ani katolikiem, ani Polakiem!” — pisała Kossak-Szczucka. Już we wrześniu 1942 wraz z Wandą Kraheleską powołała Tymczasowy Komitet Pomocy Żydom, przekształcony wkrótce w Radę Pomocy Żydom „Żegota”.

WŁASNA HISTORIA

Mówiąc o pomocy, jakiej Polskie Państwo Podziemne udzielało Żydom prof. Żaryn wskazywał na przykład Warszawy, gdzie mogło ukrywać się w czasie okupacji nawet 25 tys. Żydów. „Bardzo często ludzie, u których zamieszkiwali, nie wiedzieli, kim są ich lokatorzy. Wynajmowali po prostu pokój lokatorowi, który raczej nie wychodzi na zewnątrz. Nikt nie zadawał zbędnych pytań, nikt nie próbował wyjaśniać, na tym właśnie polegał duch polskiej konspiracji” — wskazywał historyk.

W czasie spotkania profesor Żaryn podzielił się ze słuchaczami również historią swojej rodziny, gdyż tytuł Sprawiedliwi wśród Narodów Świata w 1998 r. Instytut Jad Waszem przyznał jego rodzicom — Aleksandrze i Stanisławowi Żarynom. Rodzina Żarynów w czasie wojny została przez Niemców wypędzona z majątku w Kruchowie i zamieszkała u krewnych w majątku w podwarszawskich Szeligach, gdzie przyjęli do swojego domu młode żydowskie małżeństwo: Irenkę i Lazara. „Oboje byli uciekinierami ze Lwowa. Pozostali w naszym domu aż do wejścia sowietów. W styczniu 1945 r. całą naszą rodzinę a także ukrywających się Żydów wyrzuciło z majątku NKWD” — opowiadał historyk.

Spotkaniu towarzyszyła wystawa plenerowa poświęcona Rodzinie Ulmów, którą można nadal oglądać przy Domu Kultury Polskiej w Wilnie.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu „Polonia i Polacy za Granicą 2023” za pośrednictwem Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”. Organizator: Dom Kultury Polskiej w Wilnie. Partnerzy: Ambasada RP w Wilnie i Instytut Polski w Wilnie. ■

Kandydaci do tytułu POLAK ROKU 2023

**ADAM
BŁASZKIEWICZ**

Dyrektor Gimnazjum
im. św. Jana Pawła II
w Wilnie

**ARTUR
LUDKOWSKI**

Dyrektor Domu Kultury
Polskiej w Wilnie, doradca
premier rządu RL

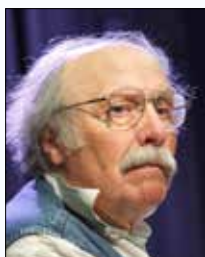
**ŁUKASZ
KAMIŃSKI**

Działacz społeczno-
kulturalny, animator
wydarzeń

**MICHAŁ
RUDNICKI**

Były wieloletni prezes
spółki Orlen Lietuva

**JERZY
KARPOWICZ**

Fotograf, członek
Światowego
Stowarzyszenia Artystów
Fotografików i Twórców
Audiowizualnych

**HENRYK
SIELEWICZ**

Astronom, fotograf,
odkrywca gwiazdy
„Siewewicz 1”

**DOMINIK
KUZINIEWICZ**

Wileński gawędziarz, słynny
Wincuk Bałbatunszczyk
z Pustaszyszek,
popularyzator folkloru

**MIROŚLAW
SZEJBAK**

Doktor nauk
matematycznych, prezes
Polskiego Teatru w Wilnie

**DANUTA
LIPSKA**

Malarka, prezes Twórczego
Związku Polskich Artystów
Malarzy na Litwie „Elipsa”

**KS. ANDRZEJ
SZUSZKIEWICZ**

Rektor Wileńskiego
Seminarium Duchownego,
wychowawca i nauczyciel
kleryków, rekolekcjonista

Plebiscyt Czytelników „Kuriera Wileńskiego” – „Polak Roku 2023”

Zgłaszający kandydat: _____

Imię, nazwisko: _____

Adres: _____

Telefon zgłaszającego: _____

Zgłoszenia (liczba kuponów nie jest ograniczona, w jednej kopercie może być dowolna liczba kuponów) prosimy nadsyłać do 31 grudnia br. na adres redakcji: Birbyniią g. 4a, 02121 Vilnius z dopiskiem „Polak Roku 2023”. Kuponów można również rzucać do specjalnej skrzynki, która jest umieszczona w recepcji Domu Kultury Polskiej w Wilnie.

WOS 2023 Temat X – Globalizacja

„Globalizacja to nie jedno zjawisko. To jest nazwa dynamicznej siły, a to, jak ta siła działa i na nas wpływa, zależy od tego, jak się z nią obchodzimy” – Joseph Stiglitz.

Globalizacja to złożony i wielowymiarowy proces, który obejmuje różne obszary życia społecznego, gospodarczego i kulturowego. Najważniejsze cechy globalizacji to:

Wolny przepływ towarów, usług i kapitału: dzięki globalizacji towary z jednego krańca świata mogą trafiać na półki sklepów na drugim jego krańcu w mgnieniu oka. To sprawia, że konsumenci mają dostęp do różnorodności produktów i usług.

Łatwiejszy dostęp do informacji: dzięki internetowi informacje krążą w zawrotnym tempie. Wiadomości, badania naukowe, trendy kulturowe – wszystko jest dostępne na wyciągnięcie ręki.

Wzrost międzynarodowych relacji: globalizacja sprzyja większej liczbie kontaktów między krajami i narodami. To oznacza, że nasze życie jest coraz bardziej związane z wydarzeniami i ludźmi na całym świecie.

Rozwój technologii i transportu: postęp technologiczny sprawił, że podróże i komunikacja stały się tańsze i bardziej dostępne. To ułatwia zarówno podróże turystyczne, jak i przemieszczanie się ludzi w celach biznesowych.

SFERA GOSPODARCZA

W sferze ekonomicznej, globalizacja skupia się głównie na redukcji barier w handlu międzynarodowym. To prowadzi do zwiększenia swobody przepływu dóbr materialnych i usług między krajami. Rosnąca międzynarodowa wymiana handlowa, obejmująca import i eksport, pogłębia więzi ekonomiczne między państwami, co sprawia, że kraje stają się coraz bardziej od siebie zależne. W takich okolicznościach przedsiębiorstwa transnarodowe, działające jednocześnie w różnych częściach świata, odgrywają

■ Fot. Freepik.com

coraz większą rolę. Właściciele tych przedsiębiorstw, czyli akcjonariusze, często są obywatelami wielu krajów. Globalne korporacje współpracują ze sobą oraz konkurują na globalnym rynku. Ich produkty, takie jak komputery, odzież czy artykuły żywnościowe, pojawiają się na półkach sklepów na całym świecie.

Globalizacja ma rozległe konsekwencje społeczne i kulturowe, które przekształcają życie jednostek na całym globie. Pierwszym społecznym efektem jest wzrost migracji i mieszania się kultur. Ludzie przemieszczają się w poszukiwaniu lepszych warunków życia, tworząc zróżnicowane społeczności, które integrują różnorodne tradycje i wartości.

POLITYKA ŚWIATOWA

W wyniku globalizacji następują istotne zmiany w polityce światowej. Rosnąca współzależność ekonomiczna wymusiła ścisłą współpracę między państwami. Jednym z kluczowych efektów tego procesu jest powstanie Unii Europejskiej, która stanowi przykład coraz głębszej integracji. Ponadto, globalizacja sprzyja powstawaniu nowych organizacji międzynarodowych, a współpraca między decydentami z różnych części świata staje się coraz bardziej istotna. Spotkania takie jak roczne spotkanie grupy G-8, skupiające liderów ośmiu najbardziej wpływowych państw, czy Światowe Forum Ekonomiczne w Davos, gdzie przedstawiciele największych korporacji na świecie spotykają się z politycznymi liderami różnych krajów, to tylko kilka przykładów takich inicjatyw. W Polsce, coroczne Forum Ekonomiczne w Krynicy Zdroju jest nazywane „małym Davos” i stanowi platformę do dyskusji nad kwestiami związanymi z globalizacją.

12.>>

**WPLYW NA KULTURĘ
I PROCEDURY DEMOKRATYCZNE**

Globalizacja ma rozległe konsekwencje społeczne i kulturowe, które przekształcają życie jednostek na całym globie. Pierwszym społecznym efektem jest wzrost migracji i mieszania się kultur. Ludzie przemieszczają się w poszukiwaniu lepszych warunków życia, tworząc zróżnicowane społeczności, które integrują różnorodne tradycje i wartości. Jednakże, globalizacja prowadzi również do utraty tożsamości kulturowej. W wyniku wpływu dominującej kultury zachodniej, tradycje lokalne, języki i obyczaje mogą ulec erozji. Zjawisko to może prowadzić do poczucia utraty tożsamości i konfliktów kulturowych.

Ponadto globalizacja sprzyja rozprzestrzenianiu się idei demokracji i praw człowieka, co wywołuje rosnącą świadomość społeczną i walkę o prawa obywatelskie. Jednakże, nierówności społeczne również się pogłębiają, gdy globalne korporacje zdobywają większą władzę i kontrolę nad zasobami.

■ Autor ilustracji: Blue Planet Studio / Adobe Stock

KWESTIA LOKALNYCH TRADYCJI

W kontekście technologicznym globalizacja sprzyja rozwojowi komunikacji i wymiany informacji. Jednakże rosnący dostęp do mediów społecznościowych może przyczynić się do izolacji społecznej i zaniku bezpośrednich relacji międzyludzkich.

Globalizacja stanowi poważne wyzwanie dla tak małego kraju

jak Litwa. Wpływ kultury globalnej staje się coraz bardziej widoczny i może stanowić zagrożenie dla lokalnej kultury. Jako przykład można wskazać rosnącą popularność kina amerykańskiego, co przekłada się na rozpowszechnianie norm, wartości i świąt wcześniej nieznanymi w tej części świata. To z kolei może prowadzić do zaniku lokalnych tradycji i obyczajów. ■

■ Autor ilustracji: Who is Danny / Adobe Stock

Anna Pawiłowicz-Janczys: „SI to nie problem, a pomoc. Nauczyciel musi być twórczy”

O wyborze zawodu nauczyciela oraz związanych z nim wyzwaniach, dotyczących nie tylko płac i podnoszenia prestiżu zawodu, ale też m.in. sztucznej inteligencji (SI) — rozmawiamy z Anną Pawiłowicz-Janczys, pedagog, działaczką społeczną.

Ilona Lewandowska: Od początku roku akademickiego prowadzi Pani zajęcia ze studentami pierwszego roku pedagogiki na wileńskiej Filii Uniwersytetu w Białymstoku. Czy wśród młodych Polaków na Litwie wybór zawodu nauczyciela okazał się popularny po otwarciu nowego kierunku?

Anna Pawiłowicz-Janczys: Na pierwszym roku pedagogiki studiuje obecnie około czterdziestu osób. Biorąc pod uwagę, że jest to nowy kierunek, uważam, że zebranie tak dużej grupy można uznać za ogromny sukces. Bez wątplenia studia pedagogiczne na Litwie w języku polskim były i są potrzebne, o czym świadczy nie tylko zainteresowanie studentów, ale także potrzeby nagłaśniane przez szkoły. Cieszy mnie, że wśród studentów przeważają osoby bardzo młode, tegoroczni absolwenci. Mają oni świeże wspomnienia z okresu szkolnego, bardzo często podczas zajęć przywołują wspomnienia ze swoich szkół. Są bardzo zaangażowani w studia i to daje naprawdę bardzo dużą nadzieję na przyszłość. Nie brakuje również osób, które pracują już w zawodzie nauczyciela i pedagogikę wczesnoszkolną wybierają, by zdobyć dodatkowe kwalifikacje. Mają już swoje własne doświadczenia, rozumieją praktyczne aspekty zawodu. Są też dwudziestokilkulatki, którzy szukają obecnie swojej drogi zawodowej i myślą o szkole. Gdybym miała scharakteryzować studentów ogólnie, powiedziałabym, że są to osoby, które edukację i pracę pedagogiczną traktują poważnie i chcą się rozwijać w tym kierunku. Na pewno więc otwarcie studiów przygotowujących nauczycieli klas początkowych było bardzo dobrą decyzją.

Prowadzi Pani zajęcia między innymi dotyczące etyki zawodu nauczyciela. O ile bardzo często temat oświaty pojawia się w mediach, o

■ Anna Pawiłowicz-Janczys, pedagog, działaczka społeczna

tyle kwestie etyki zawodu są raczej rzadko poruszane. Jakie zagadnienia porusza Pani podczas zajęć?

Pedagodzy, tak jak przedstawiciele innych zawodów, mają swój kodeks etyczny, który ma za zadanie pokazać normy zachowań, którymi powinno się kierować w pewnych sytuacjach. Na Litwie temu tematowi poświęcony jest oddzielny dokument, który określa niektóre aspekty zawodu nauczyciela. Mówienie o etyce zawodowej obejmuje bardzo wiele aspektów — od bardziej zewnętrznych, widocznych na pierwszy rzut oka, jak ubiór, poprzez język, jakim się posługuje nauczyciel, aż po kwestie bardzo osobiste. Uważam, że to przedmiot mający znaczenie praktyczne, dlatego ze studentami staram się od tych praktycznych sytuacji wychodzić. Tak, jak wspomniałam, dla bardzo wielu z nich szkolne wspomnienia są bardzo świeże, bo dopiero co zdali matury. Przychodzą ze swoimi obserwacjami, uwagami, patrzą bardzo krytycznie i bardzo często teoretyczny temat potrafią świetnie osadzić w realiach szkolnych. W praktyce etyka zawodu nauczyciela może być więc bardzo aktualnym przedmiotem.

Jakie problemy w szkołach zauważają studenci?

Po pierwszych tygodniach mogę powiedzieć, że mają dosyć konserwatywne poglądy na zawód nauczyciela, na takie jego aspekty jak chociażby ubiór. Z drugiej strony młodzi ludzie są bardzo wrażliwi na wszelkiego rodzaju przejawy agresji, a z ich wspomnień wynika, że niektórzy doświadczali agresji słownej także ze strony swoich nauczycieli. To bardzo ważne, by o takich sprawach rozmawiać, nie tylko oceniając konkretne zachowania, ale również wskazując, jak te problemy mogą zostać rozwiązane bez jakichkolwiek siłowych rozwiązań.

Jakie są według Pani najważniejsze wyzwania, przed którymi stoją obecnie nauczyciele na Litwie?

Jest ich bardzo wiele i są bardzo różne, w zależności od środowiska i konkretnych okoliczności. Takim nowym wyzwaniem, które wiele osób odbiera jako zagrożenie, jest kwestia sztucznej inteligencji. Dla bardzo wielu nauczycieli jest to problem, ale dla osób, które potrafią korzystać z nowych technologii, okazuje się to ogromna pomoc.

14.>>

Obecnie, w sytuacji wejścia w życie nowej podstawy programowej, wiele osób odczuwa brak odpowiednich pomocy dla nauczyciela.

Tymczasem to właśnie czat GPT może bardzo nam pomóc w przygotowaniu scenariuszy nowych lekcji czy doborze materiałów. Praca nauczyciela wymaga twórczości, poszukiwania nowych rozwiązań i wybierając ten zawód trzeba mieć tego świadomość. Innym wyzwaniem, którego nauczyciele doświadczają obecnie, jest nauczanie włączające. Idea jest oczywiście bardzo dobra i potrzebna, bo dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi powinny mieć możliwość nauki w szkołach ogólnokształcących, jednak w takiej sytuacji również nauczyciel powinien mieć zapewnioną odpowiednią pomoc. Tymczasem zdarza się, że w dużej klasie, bez nauczyciela wspomagającego czy pedagoga nauczyciel z takimi dziećmi musi radzić sobie sam. W tym przypadku nie wystarczy dobra wola czy szkolenie nauczyciela, nie może on pełnić kilku funkcji w tym samym czasie. To są sprawy, które wymagają również pomocy ze strony państwa.

Bardzo wiele mówi się na Litwie w ostatnich latach o podnoszeniu prestiżu zawodu nauczyciela. W jaki sposób można do tego doprowadzić?

Prestiż zawodu nauczyciela rzeczywiście stał się często podnoszonym tematem. Najczęściej, gdy się o nim mówi, pojawia się kontekst finansowy. Nauczyciele powinni więcej zarabiać i wtedy ten zawód będzie bardziej ceniony – można rozumieć to w takim bardzo uproszczonym kluczu. Pieniądze rzeczywiście są bardzo ważne. Przecież nauczyciel powinien zarabiać wystarczająco, by móc się doksztalcać, poznawać świat czy korzystać z nowych technologii. Żeby był poważnie traktowany, powinien również być dobrze ubrany, musi go być stać na fryzjera. Trudno więc mówić o prestiżu, gdy ludzi nie stać na zadbanie o swój rozwój czy wygląd. Z drugiej jednak strony prestiż, a więc pewien szacunek wobec pracy nauczyciela, zdobywamy poprzez nasze zachowanie. Tak właśnie pokazuje moje doświadczenie zawodowe – najczęściej udało mi się osiągnąć podchodząc do dzieci i ich rodziców z szacunkiem, traktując ich poważnie. Jeśli my szanujemy ludzi, to oni również szanując nas. I tu właśnie wracamy do etyki zawodu nauczyciela. ■

Rozmawiała

Iłona Lewandowska

Fot. arch. prywatnej

Anny Pawłowicz-Janczys

TVP
WILNO

„Najlepszy do...” będzie mógł być przedłużony

Sejm w drugim czytaniu przyjął poprawki do ustawy o żywności, które przewidują od początku 2024 r. możliwość wydłużenia minimalnego terminu przydatności do spożycia żywności oznaczonej etykietą „Najlepiej spożyć przed...” (lit. Geriausias iki...) i umożliwienia wydłużenia jej sprzedaży. Oznaczenie „Najlepiej spożyć przed...” wskazuje zalecany okres spożycia produktu, dlatego też, zdaniem inicjatorów poprawki, taką żywność zazwyczaj można spożywać dłużej, niż jest to wskazane na opakowaniu.

Zgodnie z proponowanymi zmianami za bezpieczeństwo i jakość tej żywności odpowiadałby sprzedawca. Proponuje się, aby sprzedawcy mogli wydłużyć termin przydatności do spożycia tylko wtedy, gdy żywność jest zapakowana w oryginalne opakowanie producenta, nie jest uszkodzona, a konsument jest zrozumiale poinformowany o tym, że taka żywność jest bezpieczna do spożycia po przekroczeniu wskazanego terminu. Na opakowaniu żywności o wydłużonym terminie przydatności do spożycia należałoby też wskazać pierwotną datę ważności.

Po upływie terminu przydatności do spożycia, sprzedawca miałby jednak zakaz sprzedaży suplementów diety, mieszanek dla niemowląt, produktów spożywczych specjalnego przeznaczenia medycznego itp.

■ Nauczyciele muszą nieustannie podnosić swoje kwalifikacje

L24.lt

Graf. cyfr., opr. A. K.

Historyk o rzezi kroskiej 1893 r.: „Rzeź w cudzysłowie”

Antoni Radczenko

W drugiej połowie XIX w., po powstaniu styczniowym, władze carskie zaostrzyły represje względem Kościoła katolickiego. Szczególnie na celowniku władz carskich były klasztory. Ich zdaniem miały one negatywny wpływ na społeczeństwo i dlatego trzeba je zamykać. W latach 90-tych w Krożach funkcjonował jeden z ostatnich na ziemiach byłej Rzeczypospolitej Obojga Narodów żeńskich klasztorów. Historyk Darius Staliūnas podkreśla, że w pierwszej kolejności kościoły zamykano raczej na terenach dzisiejszej Białorusi, na etnicznej Litwie taki krok zawsze był postrzegany jako coś nadzwyczajnego.

PROWOKACJA GUBERNATORSKA

Tym niemniej większość zamknięć klasztorów i kościołów odbyło się bez większych protestów i incydentów. Generalnie dla historyków znane są dwa przypadki, kiedy parafianie zaprotestowali. Tak było Kienstajciach w 1886 r. oraz w 1893 w Krożach.

— Dlaczego doszło do tzw. rzezi kroskiej? Po pierwsze dlatego, że sam proces trwał dwa lata. W ciągu tego czasu mieszkańcy mogli się zjednoczyć i zmobilizować. Władza była nawet gotowa pójść na rękę mieszkańcom, ale tak się niestety nie stało. Władze miały chytry plan. Chciały zamknąć kościół rękami samych księży. Bo gdyby księża wynieśli z kościoła najświętszy sakrament, a władzy pozostawało tylko formalnie zamknąć budynek, to wówczas autorytet Kościoła wśród lokalnych wiernych mocno by podupadł. Takie rozwiązanie dla miejscowej administracji było bardzo korzystne. W przypadku, gdyby Kościół tego nie zrobił, to wów-

Legenda mówi, że Kozacy w Krożach zabili nawet do 300 osób broniących kościoła i klasztoru. Wydarzenia te przeszły do historii pod nazwą rzezi kroskiej. Historyk Darius Staliūnas uważa, że słowo „rzeź” trzeba wziąć w cudzysłów.

czas gubernator kowieński Nikołaj Klingenberg mógłby zaapelować do władz w Sankt-Petersburgu, aby władze centralne wzmocniły represje względem Kościoła katolickiego. Więc w pewnym sensie to była zaplanowana prowokacja — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” Darius Staliūnas.

DLACZEGO POTRZEBNY CUDZYSŁÓW

Plan jednak nie wypalił. Na miejsce razem z 70 żandarmami przybył sam gubernator, który prawdopodobnie liczył na to, że nocą oporu raczej nie będzie. Parafianom jednak udało się ich spacyfikować i gubernator

wraz z policjantami noc spędził na drugim piętrze kościoła. Czekając aż przybędzie oddział Kozaków.

— Co dokładnie stało się następnego dnia, tak naprawdę trudno ustalić. Zajście to było opisywane w prasie zagranicznej. Potem spisano wiele wspomnień. Co wiemy na pewno? To, że przybył 300-osobowy oddział Kozaków, którzy do stłumienia protestu użyli broni. W tym zapewne broni palnej. Była bardzo duża różnica, jeśli chodzi o podawaną liczbę ofiar śmiertelnych. Jedni wskazywali na dziewięć, inni szesnaście, a jeszcze inni nawet trzysta osób.

17.>>

■ Kościół w Krożach, który stał się przyczyną wystąpienia mieszkańców

16.>>

Kiedy zacząłem badać sprawę, to zobaczyłem, że już wtedy w publikacjach prasowych pojawiła się informacja, że tego dnia nikt w Krozach nie zmarł. Inna sprawa, że w okresie międzywojennym spisano świadectwo miejscowego księdza, który również twierdził, że w czasie zająć nikt nie zginął. Później wraz z kolegą przeanalizowaliśmy księgi metrykalne. Bo generalnie są znane nazwiska osób, które zginęły w trakcie rzezi. Większość osób udało się zidentyfikować. I ta analiza pokazała, że jedna kobieta zmarła pięć dni po wydarzeniu, inna osoba po dwóch tygodniach, ktoś po kilku miesiącach, a ktoś po kilku latach. Więc najprawdopodobniej, oczywiście nie możemy tego twierdzić na 100 proc., w tym dniu nikt nie zginął. Z drugiej strony jest duże prawdopodobieństwo, że te osoby zmarły na skutek obrażeń. Dlatego słowo „rzeź” biorę w cudzysłów — wyjaśnia rozmówca.

ROLA MEDIÓW

W popularyzacji „rzezi” kroskiej dużą rolę odegrała ówczesna prasa.

— Zajęcie w Krozach miało miejsce w 1893 r., w Kienstajciach siedem lat wcześniej. To naprawdę długi okres. W ciągu tego czasu pojawiło więcej tytułów prasowych. Oczywiście to były tytuły zagraniczne. W tym czasie zaczyna być częściej wykorzystywany telegraf. Wiadomości rozchodzą się znacznie szybciej. Poza tym samo zajęcie w Krozach było bardziej masowe. W roku 1894 odbył się w Wilnie sąd, o którym ponownie pisała prasa — opowiada nam historyk.

W ramach śledztwa i późniejszego procesu aresztowano 71 osób, z których 35 skazano na więzienie, w tym cztery osoby zostały skazane na katorgę.

— Dalszy los tych czterech skazanych nie jest znany. Warto podkreślić, że same Kroże nigdy nie były jakimś aktywnym centrum działań narodowyzwoleńczych. Na przykład w czasie rewolucji 1905 r. nie odnotowano tutaj żadnej aktywności — zaznacza Staliūnas.

Plakat litewskiej prasy w Ameryce przedstawiający „rzeź kroską” opublikowany w USA w ok. 1940 r.

CHŁOPI I DROBNA SZLACHTA

Kim zatem byli uczestnicy obrony kościoła?

— W przypadku dworu, to on nie brał czynnego udziału w obronie kościoła. Możemy przypuszczać, że wspierał akcję. Na wczesnych etapach próbował lobbować w korytarzach władzy. To samo dotyczy kleru. Proboszcz Apolinaras Renackis popierał parafian do czasu, gdy zostali oni z legalnych metod. Czyli w czasie, kiedy mieszkańcy pisali skargi. Później zdystansował się od sprawy. Najbardziej aktywni byli chłopci i drobna szlachta, często mówiąca jednocześnie po litewsku i polsku — oświadcza historyk.

Wydarzenie w Krozach było ważne zarówno dla Litwinów jak i dla Polaków.

— Do I wojny światowej Polacy o „rzezi” wiedzieli tyle samo, co Litwini. Sprawie poświęcono wiele tekstów po polsku. Bo wówczas dla Polaków Żmudź i Litwa były integralną częścią byłej i przyszłej Polski. Tym niemniej nie można twierdzić, że Kroże były problemem w relacjach polsko-litewskich. Na zasadzie, że dla Polaków to był zryw polski, a Litwinów litewski. Choć to było ważne i znane wydarzenie, tym niemniej nie możemy powiedzieć, że miało wpływ na litewskie odrodzenie. Ponieważ aktywność działaczy litewskich była przed i po wydarzeniu — podkreśla Darius Staliūnas. ■

Fot. i graf. domena publiczna

Jak zacząć wierzyć w siebie

1. Napisz do siebie pocieszający list. Włóż go do koperty i zaadresuj, a jeśli jesteś w podróży — wyślij do siebie pocztówkę z kilkoma słowami otuchy. Albo też możesz po prostu wysłać do siebie mail wdzięczności, który przeczytasz o poranku.

2. Stwórz wyjątkowy wygaszacz ekranu. Możesz umieścić tam ulubioną sentencję lub poprawiające ci humor zdjęcie. Może to być też zdanie mające na celu przypomnienie ci, że: „Troszczę się o siebie, ponieważ zasługuję na szczęście i zdrowie”.

3. Postaw na biurku swoje zdjęcie z dzieciństwa. Za każdym razem, kiedy na nie spojrzysz, przypomnisz sobie, kim naprawdę jesteś.

4. Zadbaj o towarzystwo osób, które szanują to, kim jesteś, i cię wspierają. I tyle.

5. Działając, opieraj się na swojej wielkości. Gdybyś działał, wychodząc z założenia, że jesteś wielki, jakbyś dzielił się darami z innymi? Co byś zrobił, by dawać innym więcej? Spisz to wszystko i spytaj siebie, jaki pierwszy krok możesz zrobić, by tak się stało.

6. Stwórz arsenał pozytywnych odpowiedzi. Zapisz kilka sentencji, które pomogą ci w sytuacji, gdy ogarnia cię lęk, wątpisz w siebie, innych lub świat, np. „Uczę się z wczoraj, żyję dla dzisiaj, mam wiarę w jutro”.

Fot. Freepik.com

Mówić do siebie trzeba czule

„Nieszadara ze mnie”, „Kretynka”, „Co za fleja” — to tylko niektóre ze słów, jakie wypowiadamy do siebie niemal codziennie. Dlaczego same sobie to robimy? I dlaczego prawie nie zauważamy, że to robimy? Wyjaśnia psycholożka Katarzyna Miller.

Słowa potrafią ranić bardziej niż czyny. Niektóre zostają w nas na lata. Dlaczego sobie to robimy? Pamiętajmy o tym, że człowiek, który to robi innym, robi to najpierw sobie. Innym mówimy mocne słowa, gdy zaleje nas złość albo gdy ktoś nas sprowokuje i coś nam zarzuci, więc w odwecie wywalamy różne zaszłości: „Bo ty zawsze...”, „Bo ty nigdy...”, albo znajdujemy coś, żeby i jego zabolalo. A jednak wobec innych troszkę się hamujemy.

Co nas zatrzymuje? Nie chcemy po prostu, by o nas źle myśleli. Siebie za to nie oszczędzamy. Wobec siebie jesteśmy o wiele bardziej okrutni, a najgorsze jest to, że staje się to pewnego rodzaju automatyzmem, który ma pomóc rozładować napięcie spowodowane tym, że nam coś nie wyszło lub wydaje się, że nam nie wyszło. Coś upuszcza: „Nieszadara ze mnie”. Nie umiałam odpowiedzieć od razu: „Ja to jednak jestem

cielę”. Ubrudziłam się: „Fleja ze mnie”. Ktoś się zdziwił na mój widok — „Na pewno mnie nie lubi”. I to się dzieje na okrągło. To tak jakbyśmy na siebie co chwila wylewali wiadro z pomyjami. I to za co? Za to, że nie jesteśmy idealni? Nawet nie dostrzegamy, że sobie dowalamy. Dopiero gdy bierzemy się do terapii czy idziemy na warsztaty i zaczynamy się orientować, od czego jest nam źle, to się okazuje, że w gruncie rzeczy najwięcej krzywdy wyrządzamy sobie same. A przedtem byliśmy przekonane, że to wszystko wina innych. Owszem, kiedyś to się rzeczywiście od innych zaczęło. Kiedy człowiek jest małym dzieckiem, sam sobie nie wymyśla nieprzyjemnych, obraźliwych słów na swój temat.

Oczywiście, i to niestety głównie od rodziców. Oni też wypowiadali je w sposób automatyczny i bezmyślny, bo usłyszeli je od swoich rodziców bądź od nauczycieli, bądź od różnych ludzi na ulicy, sprzedawczyni w sklepie, trenera na boisku — wszystkich tych osób, które się nie liczą z tym, że mają do czynienia z istotą żywą i czującą. A kiedy coś mówi się do dziecka, to zapada to w nim niesamowicie głęboko. Staje się stałym elementem jego świata. ■

Kiedy coś mówi się do dziecka, to zapada to w nim niesamowicie głęboko
Fot. Freepik.com

Rozmawiajmy i słuchajmy – relacje z nastolatkiem

Jeśli rodzice nie słuchają dziecka, to jest prawie pewne, że ono takich rodziców nauczy się nie słuchać **Fot. Freepik.com**

Milczenie nastolatka to zawsze niepokojący sygnał, który należy czytać dość dramatycznie: stracił nadzieję, że ktoś jest ciekawy, co się z nim dzieje – mówi psychoterapeuta Wojciech Eichelberger.

Rozmowy z nastolatkiem zamieniają się często w przemowy. Jak wyjaśnia psychoterapeuta, podstawowym naszym błędem jest to, że traktujemy nastolatków tak, jakby nadal byli dziećmi, bo rodzicom wydaje się, że nastolatka można jeszcze wychować. „Jednak nastolatka nie da się już wychować. Na wychowywanie mamy czas do momentu, gdy młody człowiek osiągnie 13–14 lat. Dlatego nastolatków nazywa się strzałą wystrzeloną z łuku. Wszystkie parametry lotu tej strzały i cel, do którego zmierza, są zdeterminowane tym, co zdarzyło się wcześniej. Jeśli łuk był dobrze napięty, cięciwa w dobrym stanie i ci, którzy strzelali z tego łuku, czyli rodzice, celowali w dobrą stronę, to strzała osiągnie cel” – mówi Eichelberger. Dodaje, że trzeba się przestawić i zacząć rozmawiać z nastolatkiem po partnersku, jak z dorosłym.

Naszym grzechem we wszystkich relacjach jest przekonanie, że wiemy lepiej. Według psychoterapeuty, z takiego nastawienia trzeba zrezygnować. A to dla rodziców bardzo trudne.

Ekspert przytacza jako przykład opowieść o rozmowie syna z ojcem, który się tak rozgadał, że nie zauważył, iż syn już dawno go nie słucha: „Gdy urażony zapytał syna, dlaczego go nie słucha, ten odpowiedział: »Słuchałbym, tato, twoich rad chętnie i uważnie, gdybyś był szczęśliwym człowiekiem«. To oczywiście nie znaczy, że jako rodzice mamy obowiązek być szczęśliwymi, ale skoro tak nie jest, to trochę pokory i umiaru w dawaniu rad dorastającym dzieciom byłoby wskazane. Tak długo, jak jesteśmy smutni, agresywni i przestraszeni, lepiej powstrzymujmy się od dzielenia się z dziećmi naszą tak zwaną życiową mądrością”.

Jeśli rodzice nie słuchają dziecka, to jest prawie pewne, że ono takich rodziców nauczy się nie słuchać. „Niewielu ludzi potrafi słuchać. Nawet po ukończeniu psychologii bardzo niewiele wiedziałem o słuchaniu. Dopiero w trakcie treningu terapeutycznego zrozumiałem, że niesłuchanie się nawzajem jest powodem większości nieporozumień i konfliktów. Zauważyłem też, że nie słuchają najczęściej ci, którzy nie mają zamiaru zmienić swoich poglądów czy przekonań, a także ci, którzy sami nie wierzą w to, co mówią, i usiłują nas oszukać” – mówi psychoterapeuta. ■

Zabawa pod ochroną

Nie jest przesadą stwierdzenie, że nieskrępowana zabawa staje się dla wielu współczesnych dzieci czynnością zagrożoną, tak jak zagrożone są niektóre gatunki zwierząt.

Czas przeznaczony na zabawę w domu jest coraz krótszy za sprawą przeciążenia odrabianiem prac domowych, zajęciami dodatkowymi, ćwiczeniami. W dodatku gadzety elektroniczne w coraz większym stopniu pochłaniają uwagę i umysły dzieci. Nie można jednoznacznie stwierdzić, że każdy z tych czynników jest zły.

Popęd do zabawy jest częścią natury ludzkiej. Dowodzą tego badania.

Czasami pokazują one to, co wyczuwamy intuicyjnie, na przykład że zabawa zmniejsza stres. Obserwujemy to zarówno w środowiskach wysoko rozwiniętych materialnie, jak i ubogich. Inne odkrycia są nieco bardziej zaskakujące. Badacze odkryli na przykład, że zabawa klockami szybciej rozwija zdolność mowy u osesków.

Przedszkolacy, którzy bawili się po pozostawieniu w placówce przez rodziców, byli spokojniejsi i łatwiej tolerowali rozłąkę niż ich koledzy, którym opiekunowie czytali bajki. Prosta czynność zabawy jest czynnikiem regulującym emocje.

Str. opr. Honorata Adamowicz na podst. zwierciadło.pl Fot. Freepik.com

„Rzeczpospolita Polska na uchodźstwie: droga do wolności” – konkurs dla uczniów z polskich szkół za granicą

Zapraszamy uczniów z polskich szkół oraz placówek z językiem polskim działających za granicą do udziału w konkursie na projekt plakatu upamiętniającego bohaterów Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie.

Konkurs jest elementem kampanii edukacyjnej „Misja: Wolna Polska”, organizowanej przez Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego, a finansowanej ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Zadaniem konkursowym jest stworzenie projektu plakatu nawiązującego do tematyki kampanii „Misja: Wolna Polska”. To od uczestników zależy czyją biografią się zainspirują, która historia bohaterów RP na uchodźstwie wyda im się najbardziej interesująca i warta opowiedzenia za pomocą pracy graficznej. Główny cel to upamiętnienie bohaterów RP na uchodźstwie, którzy walczyli o wolność Ojczyzny. Byli to ludzie, których okres II wojny światowej, a później niestabilna sytuacja po wojnie zmusiła do opuszczenia kraju i walki poza granicami o niepodległą i demokratyczną Ojczyznę. Przez ponad 50 lat polskie władze na uchodźstwie zapewniały instytucjonalną ciągłość niepodległej Rzeczypospolitej i dawały Polakom nadzieję na odzyskanie wolności. Więcej o niezwykłych historiach przywódców, polityków i bohaterów walk, można znaleźć między innymi na stronie www.misjawolnapolska.pl.

Konkurs skierowany jest do młodzieży uczęszczającej do szkół polskich i placówek edukacyjnych z językiem polskim, działających poza granicami Polski. Prace można zgłaszać indywidualnie lub w grupach do 3 osób, w dwóch kategoriach wiekowych: od 11 do 14 lat oraz od 15 do 18 lat.

Plakat może być przygotowany w dowolnej technice plastycznej lub komputerowej. Prace będą oceniane na podstawie takich kryteriów jak:

zgodność pracy z tematyką konkursu, wartość artystyczna pracy, wartość edukacyjna pracy oraz kreatywność. Jury wyłoni trzy najlepsze prace w obydwu kategoriach wiekowych. Dla zwycięzców przewidziane są atrakcyjne nagrody tj. drony rekreacyjne, głośniki i słuchawki bezprzewodowe oraz pakiety książek historycznych i gier edukacyjnych o Polsce.

Zgłoszenia do konkursu odbywają się za pośrednictwem formularza umieszczonego na stronie www.misjawolnapolska.pl, do którego należy załączyć zdjęcie pracy wraz ze wszystkimi wymaganymi danymi. Termin nadsyłania prac upływa 30 listopada 2023 r. Ogłoszenie laureatów konkursu nastąpi 7 grudnia 2023 r. na profilach kampanii edukacyjnej „Misja: Wolna Polska” i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszew-

skiego” na Facebooku, na stronie www.misjawolnapolska.pl.

Kampania edukacyjna „Misja: Wolna Polska”, w ramach której odbywa się konkurs „Rzeczpospolita Polska na uchodźstwie: droga do wolności” jest organizowana przez Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego. Celem tej inicjatywy jest przywrócenie pamięci o Prezydentach RP na uchodźstwie oraz o rządzie emigracyjnym i jego historycznej misji.

Szczegóły konkursu, regulamin i formularz zgłoszeniowy oraz więcej informacji o kampanii „Misja: Wolna Polska” znajdują się na stronie www.misjawolnapolska.pl.

Kontakt dla uczestników:

Aleksandra Marszałek

e-mail: konkurs@wolnapolska.pl ■

O Polskim Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Czeskim Cieszynie

„Naszym celem jest odmłodzić grono pedagogiczne. Młodzież chce więcej młodych nauczycieli, którzy są im zdecydowanie bliżsi we wszystkim” — opowiada nam inż. Maria Jarnot, dyrektorka Polskiego Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Czeskim Cieszynie.

Leszek Wątróbski: Kiedy zostało utworzone Wasze Gimnazjum z polskim językiem nauczania?

Maria Jarnot: Początek gimnazjum w Czeskim Cieszynie datuje się na rok 1949. Wcześniej jednak w Orłowej-Obrokach istniało Polskie Gimnazjum Realne im. Juliusza Słowackiego, które powstało w roku 1909 jako szkoła prywatna na obszarze obecnego Zaolzia. Jesteśmy ogólnokształcącą szkołą średnią z polskim językiem nauczania i kontynuujemy tradycję orłowskiego gimnazjum, które trwało, z małymi przerwami w czasie II wojny światowej, do lat sześćdziesiątych XX w., kiedy to obie szkoły połączyły się pod jedną dyrekcją. Szkody górnicze spowodowały przeniesienie klas orłowskich z Obroków do Orłowej-Łazów, później do Karwiny i ostatecznie od 2009 r. z powodu zmniejszającej się ilości uczniów w klasach karwińskich do Czeskiego Cieszyna.

Obecnie jesteście szkołą średnią, czteroletnią o ogólnym profilu kształcenia...

Jesteśmy odpowiednikiem polskiego liceum ogólnokształcącego. Mamy 12 klas, po 3 klasy w każdym roczniku. Do szkoły uczęszcza w tym roku szkolnym 312 uczniów. Nasza młodzież jest w wieku 15–19 lat. Jesteśmy aktualnie jedyną polską szkołą średnią w Republice Czeskiej, działającą w czeskim systemie nauczania. Oficjalnie zatem jesteśmy szkołą czeską, ale wyróżnikiem jest język polski, w którym nauczane są wszystkie przedmioty z wyjątkiem języków obcych. Nasi uczniowie muszą być więc dwujęzyczni i świetnie znać język polski i język czeski.

Jakie inne jeszcze języki są u Was nauczane?

Z języków obcych obowiązkowo nasi uczniowie uczą się języka angielskiego i mają do wyboru, jako drugi język obcy: niemiecki, francuski, hisz-

■ Maria Jarnot, dyrektorka gimnazjum pański lub rosyjski. Jeszcze kilka lat temu był wielki boom na język rosyjski. Ale w momencie, kiedy doszło do wojny w Ukrainie, zainteresowanie tym językiem się zmniejszyło. Dziś dużą popularnością cieszą się języki francuski i hiszpański, a najmniej niemiecki. Mamy też przedmioty nietypowe, nauczane w ramach seminariów, np. w klasie czwartej nauczana jest „efektywna komunikacja”. W dzisiejszych czasach wychowanie medialne jest bardzo ważne. Młodzież poznaje m.in. zasady prowadzenia rozmowy oraz jak przygotowywać prezentacje, a później je odpowiednio podać. W szkole działa też Klub Sportowy „Gimpel”, współfinansowany przez Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie”. Nasi uczniowie mogą po lekcjach też zagrać w siatkówkę czy koszykówkę oraz skorzystać z siłowni. Oferujemy ponadto dużo przedmiotów nadobowiązkowych, np. klub debat w języku angielskim, finanse i przedsiębiorczość, programowanie czy wreszcie zajęcia z łaciny.

A co z nauką religii?

Nie ma u nas nauki religii. Chociaż w poprzednich latach popołudniowe

zajęcia z religii dla zainteresowanych osób prowadzili księża — i katolicki, i ewangelicki. Od kilku lat już ich nie ma. Młodzież uczęszcza na lekcje religii w swoich parafiach czy zborach. Umożliwiamy jednak grupce uczniów pragnących dyskutować na tematy religijne spotykać się w naszej szkole i w swoim gronie rozmawiać o sprawach, które ich interesują.

Patronem Waszej szkoły jest Juliusz Słowacki...

Wybraliśmy go w roku 2014. Przyczynił się do tego ówczesny dyrektor Andrzej Bizoń, nasz absolwent z Orłowej-Łazów. Chciał, abyśmy kontynuowali tradycje gimnazjum orłowskiego i zaproponował wprowadzenie patrona do nazwy szkoły również w Czeskim Cieszynie. Nasze gimnazjum należy do rodziny szkół imienia Juliusza Słowackiego. Corocznie uczestniczymy w zlotach tych szkół. W tym roku w październiku nasza delegacja: jeden nauczyciel i dwóch uczniów wyjechała do Kielc. W zeszłym roku szkolnym 2022/23 realizowaliśmy razem z I Liceum Ogólnokształcącym im. J. Słowackiego w Oleśnicy projekt Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego „Generacja V4” pod tytułem „Polacy i Czesi — przez historię do współczesności. Sztafeta pokoleń”. W ramach tego projektu w marcu w Czeskim Cieszynie gościliśmy piętnaścioro uczniów i dwóch nauczycieli z Oleśnicy, wspólnie zwiedziliśmy też Pragę i Brno, a w maju nasi uczniowie wyjechali do Oleśnicy, Wrocławia i Warszawy. Od wielu lat współpracujemy też z I LO im. Juliusza Słowackiego w Chorzowie, z którym uczniowie klas czwartych wyjeżdżają corocznie na Wędrowania Polonistyczne — śladami polskich pisarzy i poetów.

Kim są Wasi uczniowie?

To Polacy, którzy mieszkają na Zaolziu.

21.>>

Wielu pochodzi z rodzin mieszanych i w domu posługują się często dwoma językami. Większość uczniów i nauczycieli nie używa w domu języka literackiego, ale gwary, którą rozmawiamy między sobą. W szkole natomiast obowiązuje literacki język polski. Mamy też uczniów z Polski — z Cieszyna i okolicy. Podobnie jest w naszych zaolziańskich szkołach podstawowych, do których uczęszcza coraz więcej dzieci z Polski. Znając dobrze język polski i czeski mogą następnie kontynuować naukę w naszym gimnazjum.

W Waszej szkole zawsze istniał chór...

...prowadzony przez nauczycieli wychowania muzycznego. Chór szkolny „Collegium Iuvenum” prowadzi od prawie 30 lat dr Leszek Kalina, nauczyciel z wielkim doświadczeniem, założyciel znanej kapeli góralskiej „Zorómbek” i wielu innych chórów.

Ilu Waszych absolwentów kontynuuje naukę na studiach wyższych?

Ponad 90 proc. Podobnie jest i w czeskich gimnazjach. Jeśli np. naukę kończy około 70–80 maturzystów, to średnio 3–4 osoby wybierają się do pracy, bo chcą odpocząć od szkoły albo wyjechać za granicę. A po roku wracają i zaczynają studiować. Nasi absolwenci wybierają różne kierunki. Dziś modne są studia humanistyczne — zwłaszcza psychologia, ale w naszej szkole popularnością cie-

■ W sali gimnastycznej wszyscy chętnie wspominają, że sport to zdrowie

są się również kierunki techniczne, architektura, także studia przyrodnicze, takie jak medycyna, fizjoterapia, w mniejszym stopniu farmacja i wreszcie kierunki artystyczne. Wysoki poziom nauki języków obcych pozwala naszym absolwentom studiować praktycznie wszędzie. Duża ich część wybiera studia w Polsce, uzależniając swój wybór od rankingów danej uczelni albo kierunku, który chcą studiować. Porównują go oczywiście z rankingiem uczelni w Czechach.

Jak liczne jest Wasze grono pedagogiczne?

W tym roku szkolnym pracuje u nas 37 nauczycieli, wszyscy po studiach wyższych, w tym kilku z Polski.

Większość nauczycieli jednak pochodzi z Zaolzia, znają więc bardzo dobrze język polski i czeski i na ogół są absolwentami uczelni wyższych w Czechach. Przeciętna wieku pedagogów to 50 lat. Początkujący nauczyciel zarabia u nas około 30 tys. koron (ok. 1230 euro — przyp. red.). Nasze gaże zostały zdecydowanie podniesione w ostatnich latach. Państwo stara się, aby nauczyciele otrzymywali minimum 130 proc. podstawowej płacy, choć obecnie do tego poziomu trochę jeszcze brakuje. Cieszymy się z faktu, że jest zdecydowanie lepiej niż było. Pensum etatowe w szkole średniej wynosi aktualnie 21 lekcji tygodniowo.

23.>>

■ Uczniowie w czasie zajęć szkolnych

22.>>

W szkole podstawowej to 22. Staraliśmy się, aby nauczyciele nie mieli godzin nadliczbowych, bo ekonomicznie to nie jest dla szkoły dobre. Większość naszych nauczycieli ma pełny etat albo brakuje im 1–2 lekcje do pełnego etatu. Są też i tacy, którzy pracują jednocześnie w innej szkole i wystarcza im zmniejszony etat.

Co działo się z uczniami w czasie minionej pandemii?

Musieliśmy zamknąć szkołę praktycznie z dnia na dzień. Kiedy ogłosiłam ten fakt w naszym szkolnym radiowęzle, wśród uczniów wybuchła niesamowita radość. Niestety minęła ona bardzo szybko, bo zrozumieli, że muszą ponad rok uczyć się sami w domu bez możliwości spotykania się z rówieśnikami. Nauczyciele musieli szybko przestawić się i nauczyć sprawniej pracować z komputerem oraz poznać różne nowe narzędzia potrzebne do zdalnego nauczania. Jeśli zaś chodzi o interakcje społeczne, to pandemia była dla uczniów wielką katastrofą. Obecnie w klasach czwartych jest wiele osób z problemami psychicznymi nabytymi w czasach pandemii. Podobnie dzieje się z uczniami w klasach trzecich. Oni też mają problemy komunikacyjne i nie bardzo wiedzą, jak rozmawiać czy współpracować ze swoimi rówieśnikami.

Czy program gimnazjum nie jest przeladowany?

Uczniowie, którzy rozpoczynają naukę w naszym gimnazjum, powinni być na odpowiednim poziomie intelektualnym. Gimnazjum to jedna z trudniejszych szkół średnich w porównaniu z innymi szkołami w Republice Czeskiej. Jest to szkoła o szerokim zakresie, która przygotowuje uczniów do studiów wyższych. Zatem program nauczania jest ambitny, ale nasza młodzież daje radę, a oprócz tego angażuje się mocno w życie społeczne — np. w Polskim Związku Kulturalno-Oświatowym oraz w różnych zespołach folklorystycznych, których na Zaolziu jest cała masa.

Czego Wam brakuje? Na co byście Państwo chcieli zwrócić swoją uwagę?

Naszym celem jest odmłodzić grono pedagogiczne. Tak może się jednak stać dopiero za kilka lat. Młodzież chce więcej młodych nauczycieli, którzy są im zdecydowanie bliżsi we wszystkim — szczególnie w sposobie myślenia i nadążania za nowymi technologiami. Starsi, choć się starają, jak mogą, kiedy uczą się jakiejś nowej rzeczy, to często staje się ona już nieaktualna. A świat idzie przecież cały czas do przodu. Brakuje nam czasami pieniędzy na wyjazdy edukacyjne. Nie chcemy, aby nasi uczniowie musieli płacić pełną kwo-

tę. Wyjazd edukacyjny to nie wycieczka, ale rodzaj edukacji połączony ze szlifowaniem języka danego kraju i poznawaniem kultury i historii miejsca zwiedzania. Dlatego staramy się pozyskać sponsorów, piszemy projekty, aby uzyskać dofinansowanie, np. na transport albo usługi przewodnika. I to jest właśnie jednym z obowiązków dyrektora — pozyskiwanie finansów. Wspiera nas Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych za pośrednictwem Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie. Staramy się pozyskać fundusze również od sponsorów indywidualnych oraz uzyskać granty Erasmus+ i projektu V4 Generation (czyli czwórki wszechradzkiej). Chcemy, aby nasi uczniowie wyjeżdżali za granicę nie tylko do Polski, ale i gdzieś dalej. Byliśmy niedawno we Francji i Anglii, a wcześniej w Szwajcarii oraz w republikach nadbałtyckich. Wyjeżdżamy do tych krajów, których języki są nauczane w naszym gimnazjum.

Czego Wam można życzyć?

Zdolnych uczniów chętnych kontynuować naukę w języku polskim i zahamowania asymilacji polskiego społeczeństwa na Zaolziu. ■

Rozmawiał Leszek Wątróbski

Fot. autor

■ Wycieczka śladami historii gimnazjum... w Karwinie Fot. archiwum szkolne

21 listopada obchodzimy Dzień Życzliwości i Pozdrowień — no to chcę Wam przesłać mnóstwo uśmiechów i ciepła! Od początku szkoły minęły już prawie trzy miesiące. Może macie jakieś nowe przyjaźnie albo świetne pomysły? Pamiętajcie, że każdy dzień to okazja, by być dla siebie życzliwymi i pomagać sobie nawzajem. Nie tylko 21 listopada, ale cały czas!

CO WIEMY O TELEWIZJI?

Obchodzimy też Światowy Dzień Telewizji, a tych 7 faktów o świecącym ekranie na pewno nie wiecie!

1. Kolorowy świat: Choć dzisiaj wszystkie programy są kolorowe, pierwsza kolorowa transmisja telewizyjna odbyła się dopiero w 1951 roku w Stanach Zjednoczonych. W 1969 roku kolor dotarł do Polski, a na Litwie kolorową telewizję mamy od 1975 roku! To prawie 50 lat temu!

2. Wynalazca telewizji: Telewizję wynalazł szkocki inżynier John Logie Baird w 1926 roku. Początkowo telewizory były bardzo duże i ciężkie! Baird nie tylko wynalazł telewizję, ale też pierwszy opracował kolorową telewizję (musieliśmy trochę poczekać, aż stanie się dostępna dla każdego), i stworzył... Noktowizor! To okulary do widzenia w ciemności!

3. Kreskówki: Pierwsze kreskówki pojawiły się na początku XX wieku (STO lat temu!), ale w telewizji mogliśmy je obejrzeć dopiero od lat 50.

4. Telewizja na całym świecie: Pierwsza stacja telewizyjna powstała w Stanach Zjednoczonych w 1928 roku, a w Polsce regularne nadawanie rozpoczęło się w 1952 roku.

5. Najdłużej emitowany serial dla dzieci: Jest to serial „Ulica Sezamkowa”, który jest nadawany od 1969 roku i uczy dzieci liter, liczb oraz ważnych wartości społecznych.

6. Telewizor w każdym domu: W latach 60. XX wieku telewizory stały się powszechne w domach. Ale nie oznacza to, że telewizor był tani i dostępny dla każdego! Ponieważ to był zakup, na który nie tylko trzeba było wyłożyć pieniądze, ale też niejednokrotnie poczekać, to ludzie zbierali się w domach u posiadaczy ekranów, aby wspólnie oglądać programy. A teraz mamy to samo w... Telefonie nie większym niż nasza dłoń!

7. Telewizja a książki: choć ruszające się obrazki ekranu są kuszące, to nie rozwijają tak bardzo, jak czytanie, ponieważ nie „zmuszają” naszej głowy, by wyobrażała sobie to, co właśnie czytamy. Czasem też oglądać telewizji w ogóle nie warto. Na przykład przed snem lepiej poczytać książkę, aby przyjemniej spać.

ANDRZEJKI iiii... KATARZYŃKI?!

To nie przypadek,

że właśnie teraz, w listopadzie, Wasze myśli zaprzątają czary-mary. Zbliżają się bowiem doroczne wieczory wróżb – katarzyńki i andrzejki. Przenieś Was już wkrótce w tajemniczy, zaczarowany świat magii, w którym choć przez chwilę i Wy poczujecie się czarodziejem lub czarodziejką...

Do ciekawskich, to zalicza się dziewczyny, ale o tym, co będzie, lubią wiedzieć też chłopcy. O

Na św. Katarzynę bierz
swoją pod pierzynę

lub

W noc świętej Katarzyny
są pod poduszką dziewczyny

... nie wiedzieć dlaczego zwyczaj obchodzenia tego święta zanikł, przetrwał jedynie do XIX wieku... Ale my możemy to zmienić i ten zwyczaj odtworzyć!

RÓG JAKO NARZĘDZIE KOMUNIKACJI

Obecnie rogi są wykorzystywane jako instrumenty muzyczne. Głównie gra się na nich w orkiestrze, napisano nawet kilka utworów, gdzie rogi mają partie solowe np. „Trio na rogi” Brahmsa, a także w 4 koncertach na róg Mozarta. W ciągu wieków instrumenty te udoskonalano coraz bardziej, dzięki czemu można z nich wydobyć o wiele więcej dźwięków. Jednak cofnijmy się w przeszłość, kiedy to wykorzystywano je do

Hej! Kasiu, Katarzynko
Gdzie szukać Cię dziewczynko

Wróżby o Ciebie zapytam
Czekaj - wkrótce zawitam

Święta Katarzyna

O św. Katarzynie wiadomo niewiele... Żyła w IV wieku i zginęła w mękach. Opowieści o jej śmierci owiane są legendami.

Jedna z nich mówi, że Katarzynie ścięto głowę, z jej ran popłynęło mleko, a aniołowie zabrali jej ciało na górę Synaj.

Tradycja – choć skąpa, to jednak przetrwała do naszych czasów. Dzięki temu, bazując na dawnych zwyczajach możemy obchodzić też Katarzyńki. A niektóre zabawy bawią nas do dziś!

porozumiewania się... Już ludy prymitywne korzystały z tych instrumentów sygnałowych. Były one zrobione z rogów zwierzęcych, np. bawołu czy bizona. Pierwsze rogi metalowe, imitujące naturalne, to duński lur z epoki brązu, odlany w kształcie kła mamuta, oraz buccina i półokrągłe cornu. Z rogów korzystano w starożytnym Egipcie, Mezopotamii, Izraelu (shofar), Grecji, Rzymie (róg alpejski), w południowej i zachodniej Afryce. Grali na nich także pasterze w Skandynawii, na Bałkanach, w Hiszpanii i Sudanie. W średniowieczu nazywane były olifantami, robione z kości słoniowej, przy tym bardzo bogato zdobione. Symbolizowały władzę królewską. W XIV wieku powstały zwinięte w krąg rogi myśliwskie, od XVI wieku znane są rogi pocztowe.

A TO WRÓŻBA! Listki lub szpilki sosny

Parę listków lub szpilek sosnowych symbolizujących wróżącego i konkretną dziewczynę należało wrzucić do wody. Jeśli dopłynęły do siebie, był to znak, że osoby połączy trwały związek.

SZARADA

Pierwsza – (dwie sylaby)
choć nad ogniem słabym,
gdy się w kotle zgromadzi,
może ściany rozsadzić.
Druga w gamie jest ukryta
(lubi wyższy głos),
a gdy ją na wspak przeczytać,
to oznacza los.
Całość chroni od spiekoty
I od słoty.

Pulpety duszone z warzywami

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Pulpety z warzywami to pomysł na pyszny i zdrowy obiad jednogarnkowy dla całej rodziny. Mięso na pulpety może być wieprzowe lub drobiowe, a warzywa to cukinia, papryka, cebula i pomidory. Dodanie warzyw sprawia, że pulpety są soczyste. Danie szybkie, aromatyczne, smaczne i na każdą okazję, pyszne jest samo, ale można podać je z ziemniakami czy ryżem.

Składniki:

• 500 g mięsa wieprzowego • 1 łyżeczka kaszy manny • 1 jajko • 1/2 czerstwej bułki • 1 cebula • 1 cukinia • 1 papryka • 2 pomidory • sól • pieprz • 1 płaska łyżeczka ziół prowansalskich • 1/2 łyżeczki papryki słodkiej • 1-2 łyżki mąki pszennej • 1 łyżka zielonej natki pietruszki • tłuszcz do smażenia

Wykonanie:

Mięso umyć, osuszyć i zmielić razem z namoczoną i odcisniętą bułką. Do mięsnej masy dodać jajko, kaszę, sól i pieprz do smaku i wyrobić dłońmi. Kasza sprawi, że pulpety będą delikatne i nie rozpadną się. Z masy mięsnej formować pulpety lekko zwilżonymi dłońmi. Paprykę umyć, wydrążyć i pokroić w kostkę. Cukinię

■ Fot. autorka

— jeśli młoda, nie obierać, tylko umyć i pokroić w kostkę, a starszą należy obrać i wydrążyć nasiona. Cebulę obrać i pokroić w piórka. Na patelni rozgrzać tłuszcz, pulpety obtoczyć w mące i obsmażyć z dwóch stron na rumiano, a następnie przełożyć na talerz. Na pozostałym tłuszczu zrumienić cebulę, dodać warzywa: paprykę i cukinię, chwilę smażyć,

następnie wlać ok. szklanki wody, zagotować i na wierzch włożyć pulpety. Warzywa doprawić do smaku solą, pieprzem, papryką i ziołami prowansalskimi. Pomidory sparzyć, zdjąć skórkę, pokroić w kostkę i dodać do pulpetów. Wszystko dusić około pół godziny, aż warzywa będą miękkie. Na koniec posypać zieloną natką pietruszki. ■

Cytrynowe ciasteczka popękane

Ciasteczka cytrynowe z wierzchu popękane i takie muszą być — to pochodzące z Włoch biscotti al limone. Pyszne, żółte ciasteczka z nutą cytryny, miękkie w środku, a z chrupiącą skórką z wierzchu — są idealne na deser. Przepis bardzo prosty, nie wymaga specjalnego wyrabiania. Ważne, aby ciasteczka przed pieczeniem były dobrze schłodzone w lodówce, wtedy ładnie popękają.

Składniki:

• 1 jajko • 50 g cukru pudru • 50 ml oleju • 1 cytryna • 225 g mąki • 1 łyżeczka proszku do pieczenia • cukier puder do obtoczenia ciasteczek (2-3 łyżki)

Wykonanie:

Cytrynę umyć dokładnie, sparzyć, zetrzeć skórkę (samą żółtą część) na drobnej tarce, a sok wycisnąć. Do miski wbić jajko, dodać cukier puder, startą skórkę z cytryny, olej i sok z

■ Fot. autorka

cytryny — wszystko wymieszać dokładnie trzepaczką. Mąkę pszenną przesiać, dodać proszek do pieczenia, wsypać do masy jajecznej i zagnieść ciasto. Ciasto trzeba dobrze schłodzić w lodówce, można je włożyć od razu i zostawić na minimum godzinę lub dłużej. Przygotować formę, wyłożyć ją papierem do pieczenia. Z ciasta formować małe kulki i obtoczyć w cukrze pudrze, nie spłaszczać ciasteczek, układać na formie i od razu piec, gdyż jak stoją to cukier się rozpuszcza. Piekarnik nagrzać do 180 stopni funkcją góra-dół i piec ciasteczka około 20 minut. Ciasteczek wyszło 30 sztuk, ale zależy to od wielkości zrobionych kulek. ■

Krzyżówka

Doza, dawka czegoś	Urządzenie dawkujące Völler, piłkarz W niej sake		Borsuczczyna nora	Günter, pisarz niem., noblista Niedokrwiłość	Ojciec prosiąt	Kot spada na cztery										
Bijoch lub Radecka	1		Korytko wzdłuż okapu		Błaszany aerofon	3 Wiadomość o paczce										
Pani znad Loary	11		12 Sprzęt do graffiti		Sposób łączenia desek		Funkcja kąta									
Włoski deser Hałas, zgłęb	Drobny konflikt	Miasto nad Adygą	Rodzaj ćwiczenia gimnastycznego Mały pokoiak		2		17									
Żartem o potomku	Idziesz do niej z receptą	Jędrzejczak z basenu	Kurort nad M. Czarnym		Naladowany ujemnie jon Ma drżące listki		9									
Górnołotny sposób mówienia	15		Orzech spod palmy		Zastyga w formie	Możliwość do wyboru										
Razem z Tobago	Ciemne więzienie Element całości		Liczba dni w oktawie		Bóg swiata zmarłych		4									
Dom z wypalonych kostek	Staje w obronie siostry	Przystąpienie do czegoś	Patrol wojskowy AS ..., klub wł.		Wpływa do portu		8									
5	Impreza wiedz		Piasek - ziarno, woda - ?	Broń kłująca	Podaje gościom menu	Polski taniec ludowy										
Giulietta, dawna włoska aktorka	16		10		Sport Nastuli, Legienia	Pora dnia nie dla śpiącego										
Wszystkie świat jako całość	Dziewczę z książek Lindgren		Ceniony kamień ozdobny	13		Inna nazwa tataraku	6									
Płyn do wiecznych piór	7		Obcuje z nią wędkarz		Miejsce szczęśliwości		14									
Lokalizuje samoloty	Marne miejsce do spania		Końcowa faza baroku													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 16-17 LISTOPADA

Poziomo: SONDA - KRAIK - ZGARNIAK - PLECAK - PANEW - ALIBI - EGZAMIN - HANGAR - APORT - POKŁON - BLASK - STODOŁA - NAPAR - ROBER - KORA - WĘDLINA - KORT - ŻAKARD - SANIE - KALEJDOSKOP - KOMIS - OWAL - OZÓR - LABA - KOWNO - OSESEK - ETAT - TEZA - CARLO - APARAT

Pionowo: SZLARA - OSNOWA - KOMODA - KOGEL - NEKTAR - KRAM - NACIĄG - ŁOPATA - LIONEL - DRAB - ANODA - RZESZOTO - BANKIER - NORWID - DOROTA - KAPUZA - BARD - SHOW - ARKA - APEL - OLKA - SALETA - NEMO - ALBION - KLASER - JIVE - IRYŚ - ENRICO - BEZA - WINT - KARATE - PLAKAT

Hasło: Zdjęcie pamiątkowe

Uśmiechnij się!

Kłóć się w barze Polak z Litwinem. Polak sypie w Litwina obelgami: — Ty psie niemyty, chamie obdarty, jak ja cię nienawidzę!

Litwin odpowiada nie mniej delikatnie:

— Ty przebrzydły łże-szlachcze, ty zapyziały tępaku!

W pewnym momencie do baru wchodzi Rosjanin. Na wstępie krzyczy:

— Stawiam wszystkim piwo! Na cześć Mateczki Rosji!

Litwin z Polakiem wstają i jednym oburzoną głosem mówią:

— Ja i mój ukochany brat z nim pić nie będziemy!

Szubienica. Kat widzi, że skazaniec jakiś smutny. Próbuje go pocieszyć:

— Głowa do góry!

Litwa, okres sowieckiej okupacji.

Żyd otrzymał zaproszenie, aby przeprowadzić się do Izraela. Postanowił pojechać. Pakują się z rodziną, do torby wrzuca złote popiersie Lenina. Na granicy sowieckiej strażnik wyciąga z torby popiersie i pyta:

— Co to jest?!

Żyd odpowiada:

— Co za pytanie! Nie co, tylko kto!

Toż to bohater narodów, twórca socjalizmu, duma naszego sowieckiego ludu! Toż to Władimir Iljicz Lenin!

Strażnik zadowolony z rozpalonego entuzjazmu Żyda, puścił go wolno. Na granicy z Izraelem strażnik również zauważył popiersie Lenina, pyta:

— Co to jest?!

Żyd odpowiada:

— Nie co, tylko kto! Toż to zakła narodów, autor szatańskiej ideologii, odpad sowieców! Władimir Lenin!

Strażnik zaskoczony wściekłą odpowiedzią puszcza Żyda wolno. W domu rodzina wypakowuje torby. Dzieci wyciągają złote popiersie Lenina i pytają ojca:

— Tato, a kto to taki?

Żyd odpowiada pociechom:

— Nie kto, tylko co. To, drogie dzieci, jest 5 kilo złota.

Wystawa „Zwiastowanie” w ramach projektu „Namalować katolicyzm od nowa”

Dwadzieścia obrazów przedstawiających scenę Zwiastowania w interpretacji współczesnych malarzy zaprezentowano na wernisażu w podziemiach katedry warszawsko-praskiej. Dzieła powstały dzięki hojności prywatnych mecenasów sztuki, w ramach projektu „Namalować katolicyzm od nowa”.

Duchowymi patronami przedsięwzięcia są biskupi diecezji warszawsko-praskiej: bp Romuald Kamiński i bp Jacek Grzybowski.

Dziesięć dużych płócien przeznaczonych do przestrzeni sakralnej i dziesięć mniejszych — do prywatnej modlitwy domowej to plon projektu „Namalować katolicyzm od nowa”, którego celem jest odnowa sztuki sakralnej przez powrót do kościoła obrazów wysokiej klasy artystycznej, odznaczających się współczesnym językiem malarskim.

Na wernisażu zaprezentowano obrazy Jarosława Modzelewskiego, Ignacego Czwartosa, Jacka Dłużewskiego, Wojciecha Głogowskiego, Jacka Hajnosa OP, Krzysztofa Klimka, Bogny Podbielskiej, Beaty Stankiewicz, Grzegorza Wnęka i Michała Żądło.

Na obrazach zgodnie z tradycją przedstawieniową sceny Zwiastowania dominują dwie postacie: Najświętsza Maryja Panna i anioł, często trzymający w ręce białą lilię — symbol dziewictwa. Maryja ubrana jest najczęściej w proste, długie szaty, charakterystyczne dla dawnych przedstawień, ale czasem pojawia się współczesny strój, sukienka za kolana, a elementem nawiązującym do tradycji jest chusta jako nakrycie głowy. Maryi towarzyszy anioł, czasem namalowany jako młody chłopiec, ale można zobaczyć także kobietę-anioła. Niektóre obrazy wyróżniają się mocnymi jednolitymi kolorami — zieleni, czerwieni, błękitu, na jednym z obrazów scena biblijna została przedstawiona na tle zaśnieżonego wiejskiego krajobrazu.

Podczas wernisażu Dariusz Karłowicz, kurator wystawy i pomysłodawca inicjatywy, redaktor naczelny Teologii Politycznej, zaznaczył: „Zwiastowanie to niewątpliwie jedno z największych i najpiękniejszych

wyzwań chrześcijańskiej sztuki od katakumb po czasy współczesne”.

Kurator przypomniał, że obecna wystawa to drugi krok zaplanowanego na 21 lat przedsięwzięcia „gromadzącego twórców i intelektualistów przekonanych o potrzebie odrodzenia sztuki sakralnej w Polsce”. Inauguracją projektu była zeszłoroczna wystawa nowych wersji obrazu „Jezu, ufam Tobie” (2022).

Ordynariusz diecezji warszawsko-praskiej bp Romuald Kamiński otwierając wernisaz podziękował twórcom, organizatorom i mecenasom sztuki, za to, że, jak zaznaczył, „coś takiego ma miejsce w naszych czasach i naszym społeczeństwie”. Biskup wspominał, że „wielkie dzieła przeszłości też rodziły się jako potrzeba serca tamtych pokoleń”.

Obrazy powstały dzięki hojności prywatnych mecenasów sztuki, w ramach projektu „Namalować katolicyzm od nowa” zainicjowanego przez Teologię Polityczną, Fundację Świętego Mikołaja oraz Instytut Kul-

tury św. Jana Pawła II z Papieskiego Uniwersytetu św. Tomasza z Akwinu (Angelicum) w Rzymie.

Obrazy, które można zakupić z przeznaczeniem dla kościołów są duże, niektóre mają ponad 200 cm w podstawie. Obrazy dla domowego użytku mają kilkadziesiąt cm szerokości. W 2021 roku pierwszy raz zaproszono 10 artystów do namalowania nowych wizerunków Jezusa Miłosiernego. Wystawa obrazów odwiedziła w 2022 i 2023 roku Kraków, Warszawę oraz Rzym. Prawie wszystkie obrazy zostały zakupione do kościołów w Polsce. Plan na kolejne lata to pozostałe 19 tajemnic różańca.

Wystawę można oglądać w podziemiach katedry warszawsko-praskiej pw. św. Michała Archanioła i św. Floriana, przy ul. Floriańskiej 3 w Warszawie do 31 stycznia 2024 r., od poniedziałku do soboty 12:00-20:00, w niedzielę od 8:00-21:30. Wstęp wolny. ■

KAI

Na obrazach zgodnie z tradycją przedstawieniową sceny Zwiastowania dominują dwie postacie: Najświętsza Maryja Panna i anioł Fot. Julia Marconi-Hańczyk

Papież Franciszek: „Dzisiaj ludzie wolą mieć szczeniaka niż dziecko”

„Medycyna, która rezygnuje z opieki i zakorzenia się w odczłowieczonych i dehumanizujących procedurach, nie jest już sztuką leczenia” — wskazał Franciszek podczas spotkania z członkami Włoskiej Federacji Lekarzy Pediatri oraz Włoskiego Stowarzyszenia Otorynolaryngologów Szpitalnych. Franciszek zauważył, że ci specjaliści razem z innymi pracownikami służby zdrowia stanowią „jeden z filarów kraju”.

Ojciec Święty wspominał ciężkie czasy pandemii oraz wskazał na dzisiejsze problemy ekonomiczne Włoch, które powodują m.in. braki kadrowe w szpitalach i przychodniach. Podkreślał, iż należy za wszelką cenę zachować paradygmat dostępności opieki medycznej dla każdego. Zapraszał do podchodzenia do człowieka zawsze z bliskością, czułością i współczuciem.

Równocześnie papież polecił lekarzom, by nie zapominali o własnym zdrowiu. „Ci, którzy są powołani do dbania o innych, nie mogą zaniedbywać dbania o siebie” — powiedział. Zauważył, iż „w ostatnich latach odporność lekarzy, pielęgniarek i pracowników służby zdrowia została wystawiona na próbę”. Stąd, jego zdaniem, „potrzebne są interwencje, aby godnie wykonywać swoją pracę i promować najlepsze warunki do

■ Papież podkreślił, że należy za wszelką cenę zachować paradygmat dostępności opieki medycznej dla każdego **Fot. EPA-ELTA**

jej wykonywania w najbardziej efektywny sposób”. Franciszek docenił na tym tle gromadzenia się w stowarzyszenia i ich działalność. Dodatkowo zachęcał „młodych ludzi do obrania tej drogi zawodowej, która jest wymagającym sposobem pracy przy jednoczesnej trosce o innych”.

Z racji obecności pediatrów Ojciec Święty zwrócił również uwagę na jeszcze jedną bolączkę Półwyspu Apenińskiego. Chodzi o starzenie się społeczeństwa. „Miejmy na-

dzieję, że uda nam się odwrócić ten trend, tworząc korzystne warunki dla młodych ludzi, aby mieli więcej pewności siebie i na nowo odkryli odwagę oraz radość ze stania się rodzicami” — zaznaczył papież.

„Może nie powinienem tego mówić, ale powiem: dzisiaj ludzie wolą mieć szczeniaka niż dziecko. Stąd zadania pediatrów zostają ograniczone, a liczba zadań weterynarzy rośnie. To nie jest dobry znak” — konkludował Franciszek. ■

KAI / Vatican News/ Watykan

Kapłan oskarżony o „zdradę stanu”

Ks. Henryk Akałatowicz z parafii w Wołożynie w pobliżu Mińska został zatrzymany w ramach sprawy o zdradę stanu — twierdzi niezależny kanał katolicki w Telegramie Chrześcijańska Wizja. Duchowny ma poważne problemy ze zdrowiem.

Ks. Henryk Akałatowicz jest proboszczem parafii pw. św. Józefa. Chrześcijańska Wizja podaje informację o sprawie, powołując się na anonimowe źródła. Według

nich kapłan został zatrzymany w ramach sprawy, dotyczącej „zdrady stanu” i może być kolejnym duchownym, którego dotkną represje polityczne reżimu Łukaszenki. W przypadku „zdrady stanu” białoruski kodeks karny przewiduje karę pozbawienia wolności od siedmiu do piętnastu lat. W 2013 r. inny katolicki ksiądz, Władysław Łazar, został oskarżony na podstawie tego samego artykułu i spędził sześć miesięcy w areszcie śledczym KGB.

Media zwracają uwagę, że ks. Akałatowicz ma poważne problemy ze zdrowiem, m.in. przeszedł niedawno zawał. Miał też operację żołądka w związku z chorobą onkologiczną. Duchowny sprawuje posługę kapłańską jeszcze od czasów ZSRS, gdy potajemnie przyjął święcenia. Jak pisze Nasza Niwa, był wielokrotnie karany grzywną w czasach sowieckich, m.in. w 1984 r. — za odwiedzenie Katynia. ■

KAI / st, belsat.eu/ Mińsk

TVP WILNO	
7.00	Detektyw Literka
7.10	S. anim. „Przyjaciele Misia i Marjolci”
7.35	Rusz się człowieku
7.50	Televizja
8.00	Info Wilno
8.15	Studio Wilno
8.40	Polonia 24
9.05	Starszaki
9.25	S. „Sześć siostr”
10.25	Przystanek slow food
10.55	Gra słów
11.20	Polacy to wiedzą!
11.45	Zakochaj się w Polsce
12.10, 21.00	S. „Korona królów. Jagiellonowie”
12.35	S. „Leśniczówka”
13.00	Info Wilno
13.05	Studio Wschód
13.35	Wielki test o Piłsudskim
15.05	Słownik polsko@polski
15.30	Astronarium
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Klan”
17.00	S. „Barwy szczęścia”
17.30	Detektyw Literka
17.45	S. „Stulecie Winnych”
18.30	Nowe spojrzenie
19.00	Info Wilno
19.15	Studio Wilno
19.40	S. „M jak miłość”
20.30	Wiadomości
21.25	S. „Leśniczówka”
21.45	„Big Bang Bożego Miłosierdzia” film dok.
23.00	Informacje kulturalne
23.15	S. „Kasta”
00.10	Info Wilno
00.25	Studio Wilno
LRT TV	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	
8.30	Wiadomości
9.00	S. „Soko Leipzig”
9.50	S. „Komisarz Rex”
10.40	S. „Słoneczna

	strona”
11.30	S. „Diagnoza Betty”
12.15	Euromaxx
12.30	Kto i dlaczego?
13.00	Druga strona
14.00, 15.00, 16.00,	Wiadomości
14.20, 15.15	Dzień dobry Litwo
16.15	S. „Zaklinacze koni”
17.00	S. „Obietnica”
18.00	Kto i dlaczego?
18.30	Ważna godzina
19.30	(Nie)emigranci
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	„Bracia i siostry”
22.30	Wiadomości Rowerowe
23.00	S. „Babilon Berlin”
23.55	S. „Komisarz Rex”
	
6.00	Filmy anim.
7.00	Pani chłopka
8.00	S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00	S. „MacGyver”
11.00	Od...do...
12.00	Wiadomości
13.20	Pani chłopka
14.30	S. „Pełnia”
15.30	S. „I odpuść nam nasze winy”
16.30	Dobry wieczór, Litwo
18.30	Wiadomości
19.30	KK2
20.00	Będzie wszystkiego
21.00	S. „Poważne sprawy”
21.30	Wiadomości
22.30	„21 mostów” thriller
00.35	S. „MacGyver”
LRT PLUS	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.05	Historie rzeczy
7.00	Kto i dlaczego?
7.30	Detektywi historii
8.30	7 dni Kowna
9.00	„Dzień dobry Litwo”
11.30	Białoruska Pogoń
12.00	Legendy. Dziś i na zawsze

13.00	Odblaski
13.30	Uwaga! Szukamy sztuki
14.00	Perspektywa
14.30	„Bugatti - w zawrotnym tempie” film dok.
15.30	S. „Służyć i bronić”
16.30	Dzień dobry Litwo
18.30	Zwariowani na punkcie kół
19.00	Pole bitwy
19.30	S. dok. „W poszukiwaniu bohaterów ostatniej akcji”
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	„Piegowate lato” film fab.
22.50	Dokąd teraz?
23.45	„Widokówki z podróży
23.35	Jesteśmy z Ukrainy
00.00	Wiadomości DW (ros.)
00.15	Dziś na świecie (ros.)
	
6.00	Seriale anim.
7.45	S. „Czy pamiętasz mnie?”
8.55	S. „W wirze miłości”
10.00	S. „Barrister Babu”
11.00	S. „Lekarz Wiera”
12.00	S. „Zranione serce”
14.00	S. „Dziedzictwo ojca”
15.00	S. „Simpsonowie”
16.00	TV 3 wiadomości
16.30	TV Pomoc
18.30	TV3 wiadomości
19.30	„Pod prąd”
20.30	S. „Kobiety kłamią lepiej”
21.00	S. „Detektywi: 209”
21.30	Wieczorne wiadomości TV3
22.30	„Drive Hard - ostra jazda” film fab.
00.25	S. „Bosch”
	

6.00	S. „Ślepa strefa”
7.00,	13.30 Zasady mojej kuchni
8.15,	14.50 S. „Pies”
9.25,	15.55 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
10.35	S. „CSI. Miami”
11.35	S. „Mentalista”
12.30	S. „Ślepa strefa”
17.00	Dzień info
17.30	S. „Mentalista”
18.30	S. „CSI. Miami”
19.30	S. S.W.A.T.”
20.30	„Ale numer!”
21.00	„Jazda na krawędzi” thriller
22.45	„Mroczny rycerz” thriller
	
5.30,	13.00 Nowy dzień
6.30	S. „Jasnowidz”
7.30	Pół godziny z Valatką
8.00	S. „Na imię ma Kozaim”
9.00,	19.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
10.00	S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
11.00,	21.25 S. „Szpital Centralny”
12.00	Kod zdrowia
14.00,	0.30 S. „Ślad”
15.00	S. „Jasnowidz”
16.00,	18.00 Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	Litwa na żywo
17.00,	23.30 S. dok. „Paranormalne zjawiska 911”
18.20	Sport. Pogoda
18.30	Życie w biznesie
20.00,	22.30 Reporter
20.20	Sport. Pogoda
20.50	S. „Jasnowidz”
22.50	Sport. Pogoda
23.00	Pytanko
	
5.40,	16.00 S. „Uczciwy przekręt”
7.25	S. „Cobra 11”
8.30	„Magazynowe wojny”
9.00	„E-gazas dugnas”
9.30	S. „Goldbergowie”
10.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00	S. „Rezydenci”
12.00	S. „Sługa narodu”

12.30	„Magazynowe wojny”
13.00	„Totalna rozgrywka”
14.00	S. „Cobra 11”
15.00	S. „CSI. NY”
18.00	S. „Simpsonowie”
19.00	S. „Rezydenci”
20.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00	„Kickboxer: Zemsta” dramat
22.55	S. „Elementary”
23.50	S. „Koroner”
	
6.00	S. „Kadin”
7.00,	17.00 „Rodzinne melodramaty”
8.00	S. „Ślepa”
9.00	S. „Zakazany owoc”
10.00	S. „Zapukaj do moich drzwi”
11.00	S. „Specjaliści. W imieniu ofiar”
12.00,	19.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00,	20.00 S. „Prawo i porządek”
14.00,	18.00 S. „Zapisane w pamięci”
15.00	S. „Anupamaa”
15.30	S. „Bądź ze mną”
16.00	„Zamieśmy się żonami”
21.00	S. „Alex Hugo”
23.05	S. „Zabójcze tropiki”
01.20	„Projekt Lady”
TVP 1	
5.50	S. „Klan”
6.20	S. „Dziedzictwo”
7.05	S. „Złoty chłopak”
8.00	Transmisja Mszy Świętej
8.30	„Kościół z bliska”
9.00	Wiadomości
9.10	„Kwadrans polityczny”
9.25	„Informacje kulturalne”
9.40	S. „Ranczo”
10.40	S. „Komisarz Alex”
11.35	S. „Ojciec Mateusz”
12.25	S. „Korona królów. Jagiellonowie”

13.00 Wiadomości	7.30 „Anna Dymna - spotkajmy się”	18.00 „Teleexpress”	Piłsudski”	pracownik Winnicy Pańskiej” film dok.
13.10 „Agrobiznes”	8.00 „Kulinarne wędrówki z Jołą Kleser”	18.15 „Teleexpress Extra”	18.40 „Przypadek Polski. Polityka i idee”	16.00 „Lasy bagienne” film dok.
13.35 „Magazyn Rolniczy”	8.30 „Pytanie na śniadanie” (11.40 „Panorama”)	18.30 „O co chodzi”	19.00 S. „Czas honoru”	16.50 „Ma się rozumieć”
13.50 S. dok. „Zwierzęta budują”	12.10 „Kamperem po Południu”	19.00 Panorama	19.45 Świadkowie nieznanych historii”	17.00 Informacje dnia
15.00 S. „Złoty chłopak”	12.30, 17.30 S. „Barwy szczęścia”	19.20 „Za czy przeciw”	20.15 „Było, nie minęło”	17.10 „Jestem mamą”
16.00 Wiadomości	13.00 Wiadomości	19.55, 23.40 Serwis Info Wieczór	20.40 „Paleta dziejów”	17.25 „Przyroda w obiektywie”
16.20, 21.15 „ALARM!”	13.15 S. „Daleko od szosy”	20.20 „Jak oni kłamią”	21.00 S. „Pogranicze w ogniu”	17.40 „Zdrowie z bożej apteki”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”	14.35 „Paleta dziejów”	20.30 Wiadomości	21.50, 23.35 „Działo się w Krakowie”	17.55 „Sekrety mnichów”
17.05 S. „Dziedzictwo”	15.05 „Prywatne życie zwierząt”	21.00 Gość Wiadomości	21.55 „Drogi do niepodległości”	18.10 „Prosto o gospodarce”
18.00 „Teleexpress”	15.40 „Paryż. Śladami Chopina”	21.15 „Minęła 20.”	22.45 „Incognito” film dok.	18.30 „Zostań żołnierzem RP”
18.20 „Jaka to melodia?”	16.00 Wiadomości	22.00 „Fakty czy kłamstwa”	23.00 S. „Tajemnica Enigmy”	18.45 Muzyczne chwile
18.55 S. „Klan”	16.15 „Zaczarowany świat...”	22.10 Film dokument.	00.40 „Maria” dokument fab.	19.05 Informacje dnia
19.25 S. „Leśniczówka”	16.35 „Szkoła z Kleksem Bystrzakiem”	23.10 „Debata”		19.15 „Rozmowy niedokończone”
19.25 S. „Leśniczówka”	16.45 „Rozmowy na dwie głowy”	23.50 „Jak oni kłamią”		20.30 „Każdy maluch to potrafi”
20.00 „Jeden z dziesięciu”	17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	00.00 Info Wieczór		21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
20.30 Wiadomości	18.00 Teleexpress	00.35 „W akcji”		21.20 Modlitwa rózańcowa
21.25 Mecz towarzyski w piłce nożnej. Polska-Lotwa	18.20 „Studio Wschód”			21.50 „Myśląc Ojczyzna”
00.25 „Resortowe dzieci”	18.55 „Nad Niemnem”	7.00 „Był taki dzień”		22.00 Apel Jasnogórski
	19.10 „Studio Lwów”	7.05 „Informacje kulturalne”		22.20 Informacje dnia
8.00 „Muzyczne poranki”	19.30 „Informacje kulturalne”	7.15 S. „Czas honoru”		23.00 „Spotkania w żałobie”
8.50 „Trzeci punkt widzenia”	19.45 „Czym żyje świat”	8.05 „Flesz historii”		23.30 Muzyczne chwile
9.30, 22.10 „Informacje kulturalne”	20.05 „Gra słów. Krzyżówka”	8.20 „Okrasa łamie przepisy”		23.40 Procesja Maryjna na Ukrainie
10.00 „Pora umierać” film dok.	20.30 Wiadomości	8.45 „Zaproszenie - „Historyłki warszawskie”		23.45 „Polskie dziedzictwo”
12.00 S. „Modrzejewska”	21.20 S. „Ojciec Mateusz”	9.05 „Archiwum zimnej wojny”		00.15 „Polacy w Bitwie o Anglię” film dok.
13.30 „Niebieskie kwiaty” film dok.	22.35 „Autoportret za mgłą. Olga Boznańska” film dok.	9.30 „Był taki dzień”		
14.30 „Alfabet” film dok.		9.35 „Kolejki - Kolejka leśna”		7.00, 13.00, 18.00 Fani czterech kótek
16.30 „Wydarzenie aktualne”	6.35, 11.00 Serwis Info Poranek	9.50 „Było, nie minęło”		9.00, 19.00 Jak to jest zrobione?
16.55 „Dziewczyna z walizką” komedia	7.50 „Jak oni kłamią”	10.15 S. „Gwiazdny Pirat”		10.00 Skarby z szopy
19.05 „Res Poloniae”	8.10 „Jedziemy”	10.40 „Fajna Polska”		10.30 Walka o bagaż
19.40 S. „Stawka większa niż życie”	8.50 „Agrobiznes”	11.25 „Rejon Umocniony Hel. Ludzie i dzieło” film dok.		11.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 „Teatr Telewizji - Wielkie kazanie księdza Bernarda”	9.00 „Jedziemy dalej”	12.00 „Dzika Polska”		12.00 Łowcy staroci
22.40 „Osiem kobiet” film fab.	9.20 „Minęła 8.”	12.30 „Informacje kulturalne”		14.00 Nagi instynkt przetrwania
00.40 „Zawodowiec” film fab.	10.10 „Minęła 9.”	12.45 „W kotle historii”		17.00 Skarby z szopy
	10.40 Plan dnia	13.05 „Historia na ten czas”		17.30 Dom na piaskach
7.00, 23.05 Polonia 24	11.30 Serwis Info Dzień	13.15 S. „Blondynka”		19.30 Jak to działa?
	13.00 Info Raport	14.00 „Sądy, przesady”		20.00 Łowcy staroci: renowacje
	14.20 Info Kultura	14.40 „Było, nie minęło”		21.00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge
	14.30 Serwis Info Dzień	15.05 „Drogi do niepodległości”		22.00 Gorączka złota
	16.30 Info Dzień	15.55 „Szlakiem miejsc niezwykłych”		00.00 Fani czterech kótek
	(17.45 Info Kultura)	16.05 „Sądy, przesady”		
		16.45 „Giganci historii”		
		17.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”		
		18.00 S. „Młody		

TVP WILNO	
7.00 Zwierzaki Czytaki	7.15 Figu Migu
7.30 Moda na rodzinę	7.55 Info Wilno
8.15 Studio Wilno	8.35 Polonia 24
9.00 Wojciech Cejrowski - bosko przez świat	9.25 S. „Sześć siostr”
10.35 To je Borowicz	10.55 Gra słów. Krzyżówka
11.20 Moda na język polski	11.45 Dobre historie
12.10, 21.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	12.35 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno	13.05 Było, nie minęło
13.30 Nad Niemnem	13.40 Va Banque
14.35 Gwiazdozbiór	15.05 Słownik polsko@polski
15.30 Jak to działa	16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”	16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Figu Migu	17.20 Zwierzaki Czytaki
17.45 S. „Siostry”	18.30 Polacy świata
18.35 Tygiel	19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno	19.35 Panorama litewska
19.40 S. „M jak miłość”	20.30 Wiadomości
21.25 S. „Leśniczówka”	21.50 „Szansa na sukces”
22.45 Informacje kulturalne	23.00 S. „Na sygnale”
23.50 Info Wilno	00.05 Studio Wilno
00.25 Sport	00.30 Kuchenne recepty
00.50 S. „Siostry”	
LRT TV	
6.02 Dzień dobry Litwo	6.30, 7.00, 7.30, 8.00,

8.30 Wiadomości	9.00 S. „Soko Leipzig”
9.50 S. „Komisarz Rex”	10.40 S. „Słoneczna strona”
11.30 S. „Diagnoza Betty”	12.15 Euromaxx
12.30 Kto i dlaczego?	13.00 1000 cudów świata
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości	14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.15 S. „Zaklinacze koni”	17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?	18.30 Ważna godzina
19.30 1000 cudów świata	20.30 Panorama
21.00 Temat dnia	21.30 Litwa mówi
22.30 Wiadomości Rowerowe	23.00 S. „Babilon Berlin”
23.45 S. „Komisarz Rex”	

6.00 Filmy anim.	7.00 Pani chłopka
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”	10.00 S. „MacGyver”
11.00 Będzie wszystkiego	12.00 Wiadomości
13.20 Pani chłopka	14.30 S. „Pełnia”
15.30 S. „I odpuść nam nasze winy”	16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości	19.30 KK2
20.00 Szeszkiņa 20	21.00 S. „Poważne sprawy”
21.30 Wiadomości	22.30 „Krew i forsą” thriller
00.20 S. „MacGyver”	

LRT | PLUS

6.00 Hymn Republiki Litewskiej	6.05 (Nie)emigranci
7.00 Kto i dlaczego?	7.30 „Dzieci tysiąclecia”
8.30 Wiara i życie	

9.00 Dzień dobry Litwo	11.30 Jesteśmy z Ukrainy
12.00 W sercu Litwin	13.00 Zupa naukowa
13.30 Euromaxx	14.00 To jest kino
14.30 S. dok. „W poszukiwaniu bohaterów ostatniej akcji”	15.30 S. „Służyć i bronić”
16.30 „Dzień dobry Litwo	18.30 Wyznania
19.00 Patrz głębiej	19.30 S. dok. „Narodziny konfliktu”
20.30 Siła sportu	20.55 Puchar Europy w koszykówce. „Śląsk”- „7bet-Lietkabelis”
23.00 Koncert Litewskiej Symfonicznej Orkiestry Dętej	00.15 Dziś na świecie (ros.)

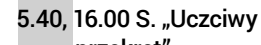
6.00 Seriale anim.	7.45 S. „Czy pamiętasz mnie?”
8.55 S. „W wirze miłości”	10.00 S. „Barrister Babu”
11.00 S. „Lekarz Wiera”	12.00 S. „Zranione serce”
14.00 S. „Dziedzictwo ojca”	15.00 S. anim.
16.00 TV 3 wiadomości	16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości	19.30 „Show dobrego wieczoru”
20.30 S. „Kobiety kłamią lepiej”	21.00 S. „Detektywi: 209”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3	22.30 „Zjazd” dramat
00.15 S. „Bosch”	

6.00 S. „Ślepa strefa”	7.00, 13.30 Zasady mojej kuchni
8.15, 14.50 S. „Pies”	9.25, 15.55 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
10.35 S. „CSI. Miami”	11.35 S. „Mentalista”
12.30 S. „Ślepa strefa”	17.00 Dzień info
17.30 S. „Mentalista”	18.30 S. „CSI. Miami”
19.30 S. „S.W.A.T.”	20.30 „Ale numer!”
21.00 „Suma wszystkich strachów” thriller	23.30 „Jazda na krawędzi” thriller

5.30, 13.00 Nowy dzień	6.30 S. „Jasnowidz”
7.30 W cieniu mężczyzn	8.00 S. „Na imię ma Kozaim”
9.00, 19.00 S. „Historia jednego przestępstwa”	10.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
11.00, 21.25 S. „Szpital Centralny”	12.00 „Pierwszy raz. 60+”
12.30 Moje miejsce	14.00, 0.30 S. „Ślad”
15.00 S. „Jasnowidz”	16.00, 18.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda	16.30 Litwa na żywo
17.00, 23.30 S. dok. „Jak Hitler przegrał wojnę”	18.20 Sport. Pogoda
18.30 Litewskie szkoły	20.00, 22.30 Reporter
20.40 Sport. Pogoda	20.50 S. „Jasnowidz”
22.50 Sport. Pogoda	23.00 Litwa na żywo

5.40, 16.00 S. „Uczciwi przekręt”	7.30 S. „Cobra 11”
8.30 „Magazynowe wojny”	9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 S. „Goldbergowie”	

10.00, 20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”	11.00 S. „Rezydenci”
12.00 S. „Stuga narodu”	12.30 „Gwiazdy lombardu”
13.00 „Mistrz kulinarii”	14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „CSI. NY”	18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 S. „Rezydenci”	21.00 „Kod 211” dramat
22.50 S. „Elementary”	23.40 S. „Koroner”

6.00 S. „Kadin”	7.00, 17.00 „Rodzinne melodramaty”
8.00 S. „Ślepa”	9.00 S. „Zakazany owoc”
10.00 S. „Zapukaj do moich drzwi”	11.00 S. „Specjaliści. W imieniu ofiary”
12.00, 19.00 S. „Zabójcze umysły”	13.00, 20.00 S. „Prawo i porządek”
14.00, 18.00 S. „Zapisane w pamięci”	15.00 S. „Anupamaa”
15.30 S. „Bądź ze mną”	16.00 „Zamieńmy się żonami”
21.00 S. „Alex Hugo”	01.00 „Projekt Lady”

5.45 S. „Klan”	6.15 S. „Dziedzictwo”
7.05 S. „Złoty chłopak”	8.00 Transmisja Mszy Świętej
8.30 „Zrzuńnani odbudowani”	9.00 Wiadomości
9.10 „Kwadrans polityczny”	9.25 „Informacje kulturalne”
9.40 S. „Ranczo”	10.40 S. „Komisarz Alex”
11.40 S. „Ojciec Mateusz”	12.25, 21.30 S. „Korona królów.”

Jagiellonowie"	Morderstwa"	9.00 „Jedziemy dalej"	film dok.	świętego Jana Pawła II"
13.00 Wiadomości	00.20 „Tanie Dranie -	9.20 „Minęła 8."	15.00 „Drogi do	12.15 „Co by było gdyby
13.10 „Agrobiznes"	Kłopotowski	10.10 „Minęła 9."	niepodległości"	zwierzęta mówią?"
13.40 „Rok w ogrodzie	i Moroz	10.40 Plan dnia	15.50 „VI Brygada Pani	12.25 „Jestem mamą"
Extra"	komentują świat"	11.45 „Fakty czy	Komendant"	12.40 „Prosto
13.50 S. dok.		klamstwa"	film dok.	o gospodarce"
„Zwierzęta		12.00 Serwis Info Dzień	16.45 „Giganci historii"	13.00, 19.00 Modlitwa
budują"		13.00 Serwis Raport	17.25 „Działo się w	Anioł Pański
15.00 S. „Złoty chłopak"	7.00, 23.05 „Polonia 24"	14.20 Info Kultura	Krakowie"	13.03 Informacje dnia
16.00 Wiadomości	7.30 „Polskie Parki	14.30 Serwis Info Dzień	17.30 S. „Korona królów"	13.20 „Polskie
16.20, 21.15 „ALARM!"	Narodowe"	16.30 Info Dzień	17.50 „Prasa donosi"	dziedzictwo"
16.35 „Gra słów.	8.00 „Kuchnia	(17.45 Info Kultura)	18.00 S. „Młody	13.50 „Czerwony Dwór"
Krzyżówka"	dwudziestolecia"	18.00 „Teleexpress"	Piłsudski"	reportaż
17.05 S. „Dziedzictwo"	8.30 „Pytanie	18.15 „Teleexpress	18.45 „W Beskidzie	14.20 „Słowo życia"
18.00 „Teleexpress"	na śniadanie"	Extra"	Śląskim"	14.30 Msza Święta z
18.20 „Jaka to	(11.35 „Panorama")	18.30 „O co chodzi"	19.00 S. „Czas honoru"	Jasnej Góry
melodia?"	12.10 „Studio Lwów"	19.00 „Za czy przeciw"	19.45 „Ja Cię uczyc	15.20 Muzyczne chwile
18.55 S. „Klan"	12.30, 17.30 S. „Barwy	19.20 Film dokument.	każę"	15.30 S. dok.
19.25 S. „Leśniczówka"	szczyścia"	20.20 „Jak oni kłamią"	20.05 „Harcerze na	16.50 „Ma się rozumieć"
20.00 „Jeden	13.00 Wiadomości	20.30 Wiadomości	złocie" film dok.	17.00 Informacje dnia
z dziesięciu"	13.15 S. „Ojciec	21.00 Gość	20.25 „Spór o historię"	17.10 „Na zdrowie"
20.30 Wiadomości	Mateusz"	Wiadomości	21.00 S. „Pogranicze w	17.30 „Wędrowiec
22.10 „Dzień patriotów"	15.00 „Autoportret za	21.15 „Minęła 20."	ogniu"	Polski"
film akcji	mgłą. Olga	22.00 „Ludzie z miasta"	21.55 „Historia	18.00 „Po stronie
00.30 „Nieugięty"	Boznańska"	22.10 Serwis Info	na ten czas"	prawdy"
film akcji	film dok.	Wieczór	22.05 „Historia	18.50 Muzyczne chwile
	16.00 Wiadomości	22.50 „W tyle wizji"	dzieje się"	19.05 Informacje dnia
	16.20 S. anim. „Agi	23.30 „W tyle wizji	22.55 Flesz historii	19.15 „Rozmowy
	Bagi"	Extra"	extra	niedokończone"
8.00 „Muzyczne	16.30 S. anim. „Mami	23.50 „Jak oni kłamią"	23.00 S. „Tajemnica	20.30 S. anim.
poranki"	Fatale"	00.00 Info Wieczór	Enigmy"	21.00 Informacje dnia
8.15 „Wędrowiec	16.40 „GO - TU - JEMY"	00.35 „W akcji"	23.40 „Pióro i	(wydanie główne)
Polski"	17.00 S. „Korona		rewolwer" film dok.	21.20 Modlitwa
8.55 „Wydarzenie	królów.	7.00 „Był taki dzień"		różańcowa
aktualne"	Jagiellonowie."	7.05, 12.30 „Informacje	6.35 „Niebieskooki	21.50 „Myśląc Ojczyzna"
9.20, 16.05, 22.25	18.00 Teleexpress	kulturalne"	Anioł" film dok.	22.00 Apel Jasnogórski
„Informacje	18.20 „Po pierwsze	7.15 „Był taki dzień"	7.25 „Cierpliwa ufność"	22.20 Informacje dnia
kulturalne"	teatr. Wileńskie	7.20 S. „Czas honoru"	film dok.	23.00 S. „Przygody
9.50 „Dziewczyna z	Spotkania Sceny	8.05 „Flesz historii"	8.25 Muzyczne chwile	pana Michała"
walizką" komedia	Polskiej" reportaż	8.20 „Okrasa łamie	8.35 „Zdrowie z bożej	23.30 „Sybiraczka"
12.00 S. „Modrzejewska"	18.40 „Notacje - Lila	prepisy"	apteki"	film dok.
13.35 „Penderecki.	Kiejzik. Kocham	8.45 „Zaproszenie	00.20 „Powrót i	odnowa" reportaż
Droga przez	Wilno"	- Cuda Jacka w	odnowa" reportaż	
labirynt" film dok.	18.55 „Kierunek	Sandomierzu"	7.00, 13.00, 14.00,	
14.45 S. „Stawka	Zachód"	9.05 Film dok.	18.00, 22.00, 0.00	
większa niż	19.10 „Magazyn z	9.20 Z widokiem na	Fani czterech	
życie"	Wysp"	Wawel"	kótek	
16.30 „Wydarzenie	19.30 „Informacje	9.45 „Kolejki - Kolej	9.00, 19.00 Jak to jest	
aktualne"	kulturalne"	polowa"	zrobione?	
17.15 „Idiota" film fab.	19.45 „Czym żyje	10.00 „Paleta dziejów"	10.00 Skarby z szopy	
19.00 „Księga	świat"	10.15 S. „Gwiazdny	10.30 Walka o bagaż	
Przestrzeni"	20.05 „Gra słów.	Pirat"	11.00, 20.00 Łowcy	
19.40 „Którędy po	Krzyżówka"	10.45 „Fajna Polska"	staroci: renowacje	
sztukę"	21.20 S. „Blondynka"	11.30 „Dzika Polska"	12.00 Łowcy staroci	
19.50 „Scena	23.05 „Polonia 24"	12.20 „Polski Gdańsk"	17.00 Skarby z szopy	
muzyczna"	23.35 S. dok. „Reset"	film dok.	17.30 Dom na piaskach	
21.00 „Jaskółki z	00.30 S. „Leśniczówka"	12.45 „W kotle historii"	19.30 Jak to działa?	
Kabulu" film anim.		13.15 S. „Blondynka"	21.00 Samochody	
22.55 XI		14.00 „Pióro i rewolwer"	marzeń	
Międzynarodowy	6.35, 11.00 Serwis Info	film dok.	Downey'a Jr.	
Konkurs	Poranek	14.25 „Było, nie minęło"	23.00 Gwiazdorskie	
Dyrygentów im.	8.10 „Jedziemy"	14.45 „Sztuka ludowa	fury	
Grzegorza	8.50 „Agrobiznes"	w Łowickiem"		
Fitelberga				
23.25 S. „ABC				

**Otwarto wystawę plenerową fotografa Jerzego Karpowicza „Wilno moja miłość”
Towarzystwo Projektów Edukacyjnych, Samorząd Rejonu Solecznickiego
oraz Centrum Kultury Samorządu Rejonu Solecznickiego
serdecznie zapraszają na wystawę plenerową
fotografa Jerzego Karpowicza „Wilno moja miłość”**

Dwujęzyczna (polsko-litewska) wielkoformatowa zewnętrzna wystawa autorskich prac Pana Jerzego Karpowicza pokazuje Polakom i Litwinom ponad 30 lat funkcjonowania polskich organizacji i zwykłych ludzi na terenie dzisiejszej Litwy, trudne, ale i radosne wydarzenia ze wspólnej historii, walkę o polską oświatę, upamiętnianie polskich rocznic historycznych, niezwykłą pielgrzymkę św. Jana Pawła II, dzielność harcerzy, powstawanie Domu Polskiego, etc.

Mieszkańcy Solecznik będą mogli podziwiać dzieła Pana Jerzego Karpowicza prezentowane na wystawie „Wilno moja miłość” usytuowanej na Placu Samorządowym w Solecznikach do 26 listopada br.

Wystawa prezentuje nie tylko fotografie, ale również historię życia Pan Jerzego Karpowicza.

Jerzy Karpowicz, urodzony w 1942 r. we wsi Okmianka pod Wilnem, związany z wileńskim środowiskiem fotograficznym – fotografuje od początku lat 50. XX wieku, fotografią artystyczną zajmuje się od 1977 roku. Miejsce szczególne w jego twórczości zajmuje fotografia dokumentalna oraz fotografia reportażowa – w zdecydowanej większości poświęcona Wileńszczyźnie.

Jerzy Karpowicz jest autorem i współautorem wielu wystaw fotograficznych; indywidualnych oraz zbiorowych – na Litwie i za granicą. Jego fotografie były prezentowane m.in. na Białorusi, w Estonii, Japonii, na Łotwie, w Niemczech, Polsce, Rosji i na Litwie.

Publikował swoje fotografie w wielu czasopismach, m.in. polskich – na Litwie: Kurier Wileński, Magazyn Wileński, Nasza Gazeta, Spotkania, Tygodnik Wileńszczyzny oraz w almanachu Fotografia litewska, wydawanym przez Związek Fotografików Litwy.

Jerzy Karpowicz, artysta fotografik, rzetelnie zasłużył na miano kronikarza polskości na Litwie. Trudno doszukać się polskich imprez, czy wydarzeń kulturalnych w Wilnie, bądź w innych miejscowościach na Litwie, których nie rejestrowałby ten znakomity artysta. Kronikarski zapał i pasja przywiodły go także na Warmię i Mazury, gdzie od szesnastu lat towarzyszy Festiwalowi Kultury Kresowej w Mrągowie oraz- wielokrotnie- „Kaziukom-Wilniukom”, najstarszej w regionie imprezie poświęconej tradycjom Wileńszczyzny.

Wyjątkowe miejsce w twórczości Jerzego Karpowicza zajmuje tematyka polska. Praktycznie cały okres odrodzenia narodowego ma w swoim archiwum, zdjęcia z którego złożyły się również na wystawy o Wileńszczyźnie:

„Miejsca pamięci poległych o wolność Ziemi Wileńskiej”, „Zanim padłeś, jeszcze ziemię przeżegnałeś ręką”, „Rejon solecznicki: dzieje, ziemia, ludzie”, „Stare Wilno”. Jego obiektyw uwiecznił wizytę na Litwie - we wrześniu 1993 roku - naszego Wielkiego Rodaka - papieża Jana Pawła II. Te zdjęcia znalazły się na międzynarodowej wystawie fotograficznej „Jan Paweł II: Bądźcie świadkami Chrystusa”, poświęconej 20. rocznicy pielgrzymki Ojca Świętego na Litwę. Wiele jego artystycznych prac jest w albumach: „Wilno”, „Druśkieni”, „Święto Pieśni”, „Najpiękniejsze kościoły Wilna”, „Ziemia Solecznicka”, „Sakralne dziedzictwo rejonu wileńskiego” i in. Jego współpraca z polską prasą i portalami internetowymi zaowocowała setkami zdjęć obrazujących życie Polaków na Litwie.

Za zasługi w popularyzowaniu polskiej kultury i osiągnięcia w działalności artystycznej Jerzy Karpowicz został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi RP

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu.

Tel. 8 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. 8 659 57 721

Kupię przyczepę samochodową, do 300eur. Tel. 8 685 04080

USŁUGI

Wykonujemy badania biorezonansowe or-

ganizmu. Sprawdzamy przydatność i zgodność żywności i suplementów. Wilno, tel. 862094940

Jeśli borykasz się z bólami stawów, zaparciami, ciężkimi, opuchniętymi nogami i ramionami lub gromadzeniem się płynów w organizmie, drenaż limfatyczny Ci pomoże!

Wilno, tel. 862094940

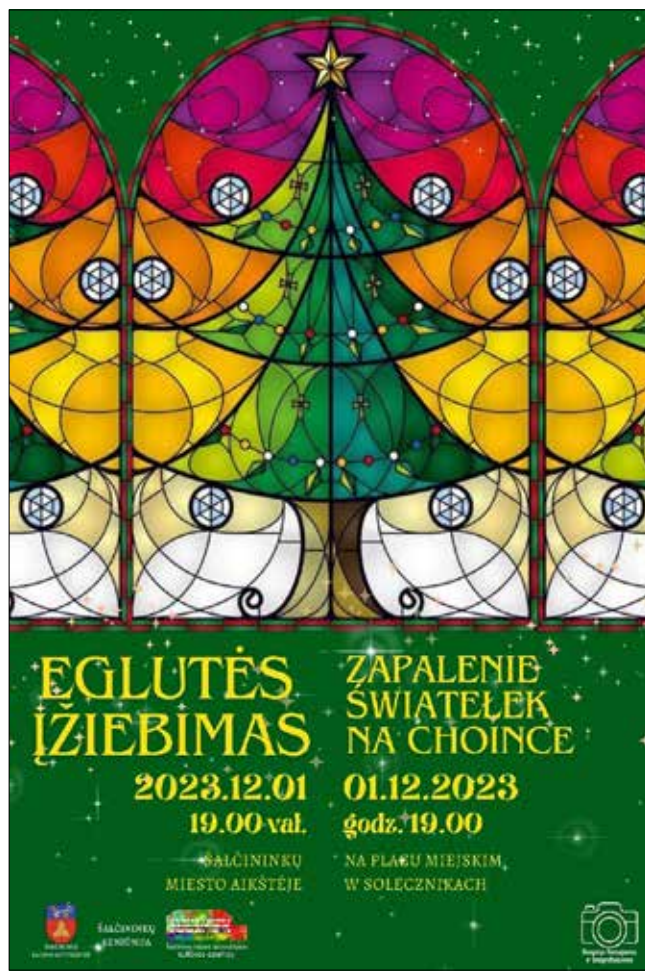
Świadczenie pomocy prawnej w sprawach zwrotu ziemi i innych nieruchomości

Bezpłatna pomoc prawna w sprawach zwrotu ziemi (w tym porady prawne, przygotowanie pozwów sądowych, skarg i innych dokumentów procesowych, jak również reprezentowanie interesantów w archiwach i sądach) udzielana jest przez Związek Prawników Polaków na Litwie w Domu Kultury Polskiej w Wilnie przy ul. Nowogródzkiej (Naugarduko) 76. Pokój Nr. 211.

Osoby zainteresowane prosimy o rejestrację pod numerem tel. (8 5) 233 0450 w godz. 9.00 – 16.00.

Pomoc prawną świadczą wykwalifikowani radcowie prawni i adwokaci.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

SZKOLENIA

DLA PLANUJĄCYCH ZAŁOŻYĆ
WŁASNY BIZNES

WŁASNY START

START.KORONA.LT

25 LISTOPADA 2023 ROKU

W DOMU KULTURY POLSKIEJ
NAUGARDUKO 76, WILNO

PROJEKT FINANSOWANY ZE ŚRODKÓW KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW W RAMACH
KONKURSU POLONIA I POLACY ZA GRANICĄ 2023

SKELBIMAS APIE NUMATOMĄ ŽEMĖS SKLYPO RIBŲ ŽENKLINIMĄ

Informuojame žemės sklypo (-ų) (kadastro Nr. 0101/0047:568 esančio (-ių) Vilniaus m. A.Kojelavičiaus g. 102A., savininkus, kad matininkas Kšištof Taraškevič (kvalifikacijos pažymėjimo Nr.2M-M-716) 2023-12-07 11:00-12:00 val. vykdyt žemės sklypų (kadastro Nr./projektinis Nr. 0101/0047:), esančio Vilniaus m. A.Kojelavičiaus g. 108., ribų ženklavimo darbus.

Prireikus išsamesnės informacijos, prašom kreiptis į UAB „Krianta“ adresu Kalvarijų g. 129-301, el. pašto remigijus@krianta.lt arba telefonu 8 69923612, 85 2779655

Zam. 2742

Kosztowny drink

Lynsey razem z mężem spędzała czas w luksusowym hotelu. Kobieta zamówiła koktajl w barze. W karcie przeczytała, że zapłaci za niego „18 90”. Drink został podany, Lynsey wypila go, a później otrzymała rachunek. Wtedy zamarła. Okazało się, że cena wynosiła... 1890 funtów! Mąż kobiety bardzo się zdenerwował, a ona poszła do barmana wyjaśnić sytuację. Wytłumaczyła mu, że nie miała pojęcia o tak wysokiej cenie koktajlu. Menadżer z uśmiechem stwierdził, że takie sytuacje czasami zdarzają się nie będzie zabiegał o uregulowanie rachunku. Drink składał się ze słynnego, bardzo drogiego francuskiego szampana, 30-letniej whiskey, a całość posypana została płatkami złota. Fot. Freepik.com

Pan młody zazdrosny o fryzurę brata

James miał długie i zadbane włosy, o co wyraźnie zazdrosny był Phil, który z kolei był niemal łyśy. Mężczyzna miał wkrótce brać ślub, a nie chciał zostać zawstydzony z powodu fryzury, dlatego poprosił, aby James poszedł pod nożyczki. Ten nie chciał o tym w ogóle myśleć. Phil postawił jednak surowe ultimatum — jeśli James nie zetnie kosmyków, nie pojawi się na jego weselu. Sprawa przybrała nieoczekiwany obrót. Phil nie chciał dalej próbować rozwiązać tej kwestii pokojowo. Kiedy następnego ranka James brał prysznic, zauważył coś nietypowego w swoim szamponie. Mężczyzna wyczuł smród, co skłoniło go do spłukania preparatu. Wtedy spostrzegł, że jego włosy wypadają. Po chwili jego głowa była w fatalnym stanie. James zrozumiał, co właśnie się wydarzyło — Phil dodał do szamponu środek do depilacji. James zadzwonił na policję, a Phila zatrzymano i oskarżono go o napaść.

Garderoba Prince'a na aukcji

Na aukcję trafiła kolekcja ponad 200 przedmiotów z garderoby Prince'a. Rzeczy osobiste zmarłego w 2016 r. muzyka wystawił na sprzedaż francuski kolekcjoner. Jest tam m.in. wykonana z miękkiego jedwabiu koszula z wysokim marszczonym kołnierzykiem i bufiastymi rękawami. Zdobia ją trzy warstwy falban, francuskie mankiety i guziki ze sztucznych pereł. Jej cena to obecnie 24 000 dolarów. Francuz zbierał przedmioty związane z Prince'm, bo bardzo chciał założyć muzeum poświęcone nie twórczości, ale stylowi słynnego muzyka. Ostatecznie zrezygnował z tego planu i wystawił kolekcję na licytację. Fot. Wikipedia.org

Fotomigawka

„Sambę czas zacząć!”... A przepraszam, tym razem to bushido — a dokładniej Turniej KOK Mega Series „Hero's” w Wilnie
Fot. Orestas Gurevičius, ELTA